

BUDAPESTI NAPLO

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, Honvéd-utca 10. szám.
Szerkesztőségi telefon: 36-86.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF
Feladószerkesztő:
KABOS EDE
Igazgató:
HERTZKA LOTHÁR

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.,
50 fillér, egy hónapra 1 kor., 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Két parlament.

Budapest, november 10.

(v.) Be akarunk mutatni egy példátlanul erős meg egy leírhatatlanul göthös parlamentet. Tessék aztán egybevetni a kettőt s az összehasonlításból tanulságul levezetni, a népképviselői törvényhozás hatalmának hol és miben jelennek a forrásai s a biztosítékai.

Az erős parlament — természetesen — az angol. Tudják mindenek, hogy nálánál hatalmasabb parlament az egész világon nincsen. Elmondhatni róla, hogy magához ragadta s megtámadhatatlan birtokul a kezében tartja az állam összes főhatalmait. Az övé a közigazgatás, az övé a véderő, az övé a törvényhozás. A közkormányzat a legapróbb részletkéig alkalmazkodni tartozik e parlament minden kívánságához, még személyeihez is. Ha nem tenné, ugy elsőpörné e testület egyetlen szavazata, mint árva fűszálát a förgöteg. A hadseregnek sem parancsol senki más, csak ő. A legfőbb hadur csak évről-évre szóló meghatalmazást kap tőle, hogy állandó hadsereget tarthasson; s tehát egyetlen szavazatával fel tudná oszlatni az egész véderőt s hogy ezt megtehesse, arra nézve minden esztendőben alkalmat nyújt a parlamentnek az angol alkotmány. De még a király udvartartásával is ez a testület rendelkezik; joga van elbocsátani a fejedelem belső háztartásának szolgaszemélyzetét

is és követelni, hogy a király személyét olyan szolgáló-környezet vegye körül, amely nem áll abban a gyanuban, hogy a parlamenti akarattal ellenkezik. Az angol alsóház mellett a törvényhozás terén a felsőház teljesen súlytalan s a koronának szentesítési joga merő formáság. Így hát ez a parlament nem csupán egyik főszerve az államhatalomnak, hanem jóformán ő egymaga az állam s benne egymagában központosul minden állami hatalom.

Igy fest a világ legerősebb népképviselőte.

Nézzük most legnyomorékabban. Már a hivatalos elnevezése is becsmérlést jelent. Nem hívják alsóháznak vagy képviselőháznak, vagy második kamarának, mint a világ egyéb parlamentjeit. Hanem a neve ez: *A komiszió háza*. S nemesak mások nevezik így, hanem ugy hozzátörődött e megalázó névhez; hogy sajátmagát hivatalosan is így nevezi.

A királyi trónbeszédokat az országgyűlés megnyitásokor és berekesztésekor eskis a felsőházban olvassák fel, ahová a népképviselői tagjai a lábukat sem tehetik be. Émezeknek a felsőházi elnök egy fekete-pálcás szolgától küld üzenetet, hogy a trónbeszéd legalázatosabb meghallgatása végett megjelenhetnek a főrendek fényes gyűlekezéteinek tanácstermébe kívül: a sorompók előtt. S ilyenkor a képviselők, elnökükkel élükön, odabandukolnak szerényen

a felsőház sorompójához, elnökük görnyedezve hajlik meg a mágnsok gyűlekezete előtt s ott várja türelmesen a trónbeszéd felolvasását.

Abban is kifejezésre jut e parlamentnek megalázottsága, hogy mágns meg sem választható képviselőnek s főrangú miniszter meg sem jelen az alsóház ülésén, hanem tart magának polgári születésű parlamenti titkárt s csak azon keresztül áll szóba a népképviselővel. Ugyanezen országban ha polgárember jut miniszteri tárcához, nincs joga a főrendiházban való megjelenésre, hanem ott képviseltetnie kell magát olyan helyüttessel, aki szintén mágns és mint ilyen tagja a főrangú gyűlekezethez.

S tessék-e tudni, hogy melyik ez a parlament?

Az angol. Igenis, az angol. Ez a nép nagyon okos nép; s ez a parlament nagyon okos parlament. A házszabályban és a cerimóniás gyakorlatban megadja a törvényhozás egyéb tényezőinek a legnagyobb dísz s a legnagyobb külső tisztelget. Maga-magának csupán a hatalmat tartja meg. De ebből aztan egyetlen porcikányit sem ad át másoknak. S mi következik ebből? Az, hogy bármiképp fessenek elméletben és a papírosan az állami főhatalom szervei közt az erőviszonyok, a népképviselői hatalmát sohasem az írott jogszabályok döntik el, hanem mindig az állami fő-

TÁRCA

Krisztina szerencséje.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: *Catulle Mendès.*

I.

Egyszer — nem voltam több mint 16 éves — találkoztam az utamon az édes kis Krisztinával, ki a sövény mellett apró, nevédes lépésekkel futott tova, ugy, mint valami sietős madár. Miért is nem repült, hogy oly sürgős dolga volt? Bizonyára voltak rejtett számai gyapjuruhája alatt a kedves angyalnak; de le kellett volna vetnie kis ingujját és amilyen erkölcsös volt, ebbe világos nappal sohasem egyezett volna bele. Hát csak egyre tipegett nagy buzgalommal és nem engedett időt még arra sem, hogy fehér virágokat szaggasson, melyeken itt-ott mint vörös harmatesp Mária-bogárka ragyogott, vagy éneklő madárkákat végighallgasson, sem hogy a víz felett szípkarkózik szitkótókat végignézze. A tavaszt valószínűleg nagyon lehangolta, mikor látta, hogy csak ugy végigfutott mellette, a nélkül, hogy csak ügyet is vetne rá.

— Ah! te vagy, én édes Krisztina barátóm! — mondán nekí. — Hova futsz oly gyorsan, oly messzire a házikótól, hol nagyauyád régi nóták hangjainál hóféher vészant sző?

Először vonakodott nekem felelni; vanak vallomások, melyeket nem akarnak mindenkinek rábízni, aki egyszer elébe kerül. Páros lett,

lesütötte szemét, mialatt pillái finoman metszett, kiesiny árnyat vetettek az orcájára. Végre így szólt:

— A kedvesedhez megyek. Ott jobbra az út mellettí erdés-kében vár rám!

— Oh! jól teszed! — kiáltám. — Van sok fiatal leány, ki a te korodban még babával játszik, vagy avval vesződik, hogy testvérkéjét olvasni tanítja. Talán kellemes szórakozások, érdekes foglalkozások azok? Vagy a házi dolgozat végzik és segítenek anyjuknak, meg a szolgálóknak, letörlik a port a butorokról vagy a porcellánról az edényszekrényben és kifoltozzák a fehérneműt. Kitiűnő módszer, hogy pirosak legyenek a kezek és tompák a körnök. Nem, nem, mikor oly fiatal és szép az ember, akkor csak az az egy való neki hogy az ajakát kínálja annak, ki azt megkívánja. Nem lenne az élet édes, ha a szerelmem nem volna édes. Szívedet, álmaidat és minden titkokodat bájjait alig kinyílt lányvágaidnak add rá, mint üdvözítő virágot egyetlen eszokornak. Tudd meg, hogy a nők eszokra valék, mint a rózsaék a szerelmes méhek gyöngédségének szánvák. Még ha kegyetlen is, a szerelmem akkor is hasonlíthatatlan gyönyör. Udvösségének nagyságánál nincs nagyobb, csak a könnyei! Menj, én Krisztina barátóm, fuss csak ez egyetlen édes és egyetlen keserű játék elé, mely érdemes arra, hogy szílettünk és élünk.

De Krisztinát valóban nem kellett szerelmemre serkenteni; már nem is hallgott rám. már messzire volt, ott az erdőnél. Láttam nyit-sobosan beszuhanni, mint selami fecsket, mely a csapdában ropog.

Sietve közeledtem. A sűrűs himbálódzó lombok mögött nem láthattam senkít. De hallottam, mivel a madarak a halk szellőben hallgattak egy eszoknak esattanását, aztán egy másodiknak és hosszú, mely szerelmi örömeiket kívántam az én Krisztina barátónomé.

II.

Egy más alkalommal — még emlékezem, persze csak homályosan, ifjuságom idejére — valami ünnepegen találkoztam a szép Krisztinával. Királynői büszkeséggel nézte végig a termet, olyan királynővel, aki nem ereszkedik le alattvalóihoz odáig, hogy mo-olyogjon. Csak kevéssé hasonlított már ahhoz a fiatal leányhoz, aki oly sietve szaladt tavasszal — sövény mentén. Kevésbé volt bájos, de amál szebb volt a pazar szövetek ragyogásában s az elefántesont fényében. Szinte alig lehetett elgondolni, hogy a fényesség, mely körülveszi, a csillár lángja vagy a szerelmes szemek tüzei, melyek vágyon esingtek rajta, okozzák-e? Mert a legszebb hercegek, a külföldi követek s mind az udvaroncok csak Krisztinát vették körül. Nagy buzgalmon meglátstott, hogy közöttük a leghidegebb is ezer örömmel adta volna oda életét azért a kitüntetésért, hogy tarden állva megcsókollhassa hermelenceipője aranyzalagját. O azonban rá sem hederített mind e szerelmeire és odaadásra. A rajongó tömegen közönyösen haladt keresztül. Még azt sem látta, hogy beléptek az ajtóban egy kis apród szinte elpedve összeesett.

— Ah! te vagy az, édes Krisztina barátóm! — szólított meg. Naion hova mégis oly

szervek erejének egymáshoz való aránya.

Egyáltalában a parlamentarizmus közjoga sehol a világon nincs kodifikálva. Sőt az írott alkotmánytörvényekben a népképviselői jogait mindenütt korlátozták, sőt jelentéktelenek. Sehol a világon nincs arról törvény, hogy tanácsosait a király a képviselőházi többségből tartozik venni. Sőt a törvény betűje szerint mindenütt korlátlan a koronának miniszter-kinevezési joga. Mégis hogyan alakult ki a parlamenti kormányformának az a reális és áthághatatlan szabálya, amely szerint többség által a parlament diktálja rá a fejedelmre, hogy kik legyenek a tanácsosai? A história tanúbizonysága szerint ugy, hogy a fejedelmek mindig rajtavesztettek, ha a saját tetszésük szerint választották meg tanácsadóikat, ellenben jól ment a dolguk, ha tanácsosaikuk a parlamenti többségnek erre kiszemelt vezérferőit hívták meg. Továbbá az írott jogrend szerint korlátlan a koronának vétőjoga az országgyűlés mindkét házának egyöntetű határozatával szemben. A valóságos állapot pedig az, hogy a szentesítési jog szentesítési kötelezettséggé alakult át. S miért? Ismét csak azért, mert a királyi hatalom erőtartalma a parlamentek erőtartalmához képest csökkent, legjobb esetben szabályozó és fékező hatását tudta csak megmenteni, de rendelkező és gátló hatalmát elvesztette. Ugyancsak az írott törvény szerint a felsőház egyenlő rangú és egyenlő hatalmu osztályosa mindenütt a képviselőháznak. A gyakorlatban pedig ez sehol sincs így, sőt az alkotmányos fejlődés mindenütt épp az ellenkező állapotot hozta létre. Az írott jogszabálytal szemben a valóság az, hogy a törvényalkotásokat csakis a képviselőházban kezdeményezheti a kormány, a felsőház pénzügyi törvényeket nem módosíthat és még nyílt bizalmatlansági szavazatával sem bukthatat kormányt. Itt is a

valóságos erőviszonyok nemcsak keresztülgázoltak az írott jogszabályon, hanem olyan közjogi állapotot teremtettek, amely minden egyes ízében az írott jogszabálynak minden egyes betűjével ellenkezik.

Mit bizonyítanak az itt felhozott adatok? Azt, hogy az írott jogrendtől függetlenül és azzal szemben merőben ellentétes irányban alakulnak ki a parlamentarizmus terén a reális hatalmi elhelyezkedések és a valóságos erőviszonyok. Sehol a világon nem törődtek a népképviselői tényezők; azokkal a papirus-akadályokkal, amelyek utját állították hatalmi körök kibővítésének. És mindenütt a világon az volt a népképviselői tényezők törekvése, hogy bármit rendelt legyen az írott jogszabály, a valóságos állami hatalomnak valóságos súlypontjai az ő talajukra hozassanak át.

Nem a házszabályok ilyen vagy amolyan szövegei döntik el egy nemzet parlamentarizmusának erőtartalmát. Hiszen kimutattuk az eddikkel, hogy erre nézve még maguk az alapvető alkotmánytörvények sem tudják a fejlődésnek ilyen vagy amolyan irányát akár a legesekélyebb mértékben is befolyásolni. A reális élet a maga reális hatalmával keresztülgázol minden elméleten s elsöpör minden akadályt, amely írott jogszabályok papírhalmazának alakjában tornyosul eléje.

S minálunk mostanában jelentéktelen házszabálykérdések miatt akarják tulbuzgó indulatok az egész parlamentarizmust valóságba sodorni!

Egy Apponyi-paródia.

Budapest, november 10.

Ha minden ülésnek van eseménye: a mai ülésé egy frappáns Apponyi-paródia volt. S ha van Lobengrin-paródia, Tannhauser-paródia, Kont-paródia és sok más paródia, miért ne lehetne egyszer Apponyi-paródia is? A paródia szerzője Hock János.

büszkén, ügyet se vetve a tömegre s nyomodba járó epedő vágyára?

Nem felelt azonnal s megvetőleg mért végig. Ugy látszik nem ismert meg már a szép Krisztina. Végre megszólalt, gögősen, lassan, mintha valami forrás csak cseppenként eseregdezne tova, mivelhogy csupa gyémántot és igazgyöngyöt sodor tova:

— A királyhoz megyek. Oszcinék nagykirálycsarnokában vár reám. Fel fogja nekem ajánlani a marquise címet s mindazt az aranyt és drágakövet, amit legutóbb a sirinagori rajahval való küzdelemben zsákmányul szereztem.

— Oh, akkor igazad van! — kiálték. — Nannak asszonyok, akik a te helyedben otthon maradnának, hogy férjeiknek ebédet készítsenek és gyermekeiket ápolják. Vajjon ez előkelő időtöltés, vajjon méltó feladatok ezek egy okos asszony számára? Vagy pedig álmata — szíved ellágyulnának mind e hercegek, e követek, ez udvaroncok eutogásaira, akik ime szinte meghalnak nagy szerelmükben. Sőt még tán könyvnyeznének is, hogy megvizsgálják e szegény kis apródot, aki epedve zokog az aranyhimzésű szőnyegen. Nem, nem, csak a fény és az arany után való mérhetetlen vágy méltó arra, hogy betöltse a lelket. A legnagyobb dolog az, ha a népek részletes tisztelete üdvözöl bennünket, ha mértányból s mozaikból van a házuk, mely gazdag, miut a templom és ereklyéinkben, főkönyveinkben mérhetetlen kincsek berveknek. Menj, menj, én Krisztina barátom, menj csak a királyhoz. Nagyon szerény vagy, ha megelégszel a marquise címmel és egy rajah kincseivel.

Am Krisztina nem szánt nekem annyi időt, hogy meghallgasson. Már messze benn járt a csarnokban, mely sötét kövekkel és malachittal volt kirakva. Láttam, amint eltűnik egy magas ajtó mögött s amint a függönyök összecsapódnak mögötte.

Követtem őt és a függönyök előtt megálltam. Süri, méltóságjeltes ráncain keresztül senkit sem láthattam. De az ijedt esendben, mely a királyok lakásaiban honol, hallottam valami hangos esörgést, az aranyak és drágaköveknek végtelen esörgését — és azt kívántam Krisztina barátnőmnek, vajha a gazdagság és fény soká tartana.

III.

Mikor utoljára találkoztam vele — akkor még idősebb voltam; szinte aggasztán már és nagyon szomorú. Őszi estalkony ideje volt s nagy, nyílt utcán láttam őt, zúgás-piros bokrok két sora között. Fedetlen arccal, ugy, mint az ében az országban szokás, fektetve a fekete ravatalra, melyet négy ember vitt; nagyon sapadt volt, hiszen halott volt. Mögötte a rokonok, barátok és sirató asszonyok hosszú sora lépdelt; az asszonyok fátyolaikkal szárították föl könnyektől nedves arcukat. Az ég egyetlen nagy, sűrű felhőnek látszott, a sötét levegőből hosszan esett az eső s a fennvált levelek dideregve verődtek össze. Minden mélyrezen szomorú volt ezen a sűrű őszi alkonyon. E azonban halva volt és nem látta sem az emberek bánatát, sem a természetét; ő nem ismert már a szépet.

Ő a Bánffy-párt oszlopja s a párt határozati javaslatát kellett benyújtania. De az igazi dolgaról körülbelül megelégedett s egyszerűen pontról-pontra követte Apponyi gondolatmenetét, akiről különben bevezetésül babéros emlékbeszédet is mondott, különös tekintettel a nemcs gróf amerikai szereplésére. Azután jött az igazi paródia, melynek legsikerültebb részlete az volt, mikor Hock még abban is az eredetihez tartotta magát, hogy mondott valamit, aminek éppen az ellenkező hatása legyen, mint amit óhajtott. Ha ugyanis tegnap Apponyi a király szóhűségét akarta kiemelni s azt érte el vele, hogy az ellenkező respublikát, antidinasztikus pártalakulást és egyéb kedvességeket helyezett kilátásba; hát a paródia főtisztelő szerzője viszont a fővárosi polgárság tervezett meetingjéről beszélt s azt érte el vele, hogy a néppárt lelkesen kezdte ütni a zsidót.

— Le a pökhendi zsidókkal!
— Zsidók tüntetnek a kormány mellett!
— Az egész ország zsidó már!

A tegnapi antidinasztikus jelenetből a paródiában antisemita jelenet lett. És ez igazán mulatságos volt. Rakovszky és Zboray kiszemelte magának Rosenberg Gyulát és Sándor Pált, akiket szakadatlanul bombáztak, míg a két megostromolt izraelita elunta a dolgot és visszalépett.

Rosenberg Gyula így:
— Nem tanulok hazafiságot Rakovszky úrtól, aki Luegert üdvözölte.

Sándor Pál pedig a szintén heccelő Polányihoz fordulva, így:

— Polányi ur nézze meg a saját bünlajstromát.

S mint Apponyi a tegnapi hőskölteleményben megjéjdi a nem sejtett hatástól, ugy Hock is ijedten zekelt a paródiában:

— Kérem, én tiszteltem és szeretem a zsidókat, mert Kőbányán kétszázötvenen szavaztak le rám, nem nézve azt, hogy katolikus pap vagyok, hanem csak azt, hogy a nemzeti állam gondolatának katonája vagyok.

Mire Rosenberg és Sándor Pál kórusban mondta:

— Tessék erről Rakovszky urat felvilágosítani!

Az Apponyi-paródia minden tekintetben bevált. És aztán volt egy kis külön folytatása is, melynek során padok verésével, tumultussal és zárt üléssel fészerezett vihar húzódtól el a t. Ház fölött. Ez a vihar, mely nem tisztított, delután negyedfél óráig tartotta együtt az ülést.

Mi volt ez a vihar?

— Ah! te vagy az, drága Krisztina barátnóm! — szólítottam meg. — Hova mégy a szomorú menettel, távol házauskádtól, távol a várostól, távol az élettől?

Azt hittem, hiába kérdeztem. Ritkán történik, hogy halottak, kik alighogy elaludtak, még egyszer fel akarjanak ébredni, hogy válasszolhassanak azoknak, kikkel futólag találkoznak. De — andkül, hogy a szempillájai csak még is rézdült volna — megszólalt, olyan hangon, mely jóformán csak lehellet volt:

— Siromba térek. Ott ásták meg a kis temetőben, jobbra az első utól.

— Oh! igazad van! — kiálték. — Ezuttal, ezuttal csakugyan igazad van. Végre megkaptad a legedesebb csókot minden csókok között, azt, amelyik az ajkat örökre lezárja. A halál király, aki békénlhatatlan kincsével ajándékozott meg: a hűség és a feledésnek esendese kincsével. A sirások siessenek és fektessenek a esend, mely sirba és vessenek sok, nagyon sok földet reád, hogy sohase halljad még többé a dolgok hű lárnyját s az emberek még hiubb kiabálását.

Követtem. Nem sirtam.
A piniák előtt lombján és a grázolók fátyolán keresztül — mivelhogy oldalt állottam — nem láthattam, mikor a koporsót a sirba eresztették. De a sírköbél felszálló esendben hallottam a röögőknek tompa dübörgését, majd a lapátok s sirba esőzt homoknak zuhanyását — és jó, hosszú álmot kívántam az én drága, Krisztina barátnőmnek.

Hoek János az ő paródiája keretében Apponynak azt a gondolatát is „népszerűsítette”, hogy Tisza a választási törvény reformjára ugyan ígéretet tett. De míg Apponyi éppen csak ennyit mondott és semmivel sem többet, addig Hoek a paródiában már úgy beszélt az esetről, mintha Tisza Polónyinak és másoknak magánbeszédükében — többet ígért volna.

Mikor aztán a paródiának vége volt, ketten álltak fel egyszerre: Tisza és Polónyi.

— T. Ház! — kezdte a miniszterelnök. — Személyes kérdésben kérek szót! — mondta ugyanakkor Polónyi.

Es egyik sem akart tágitani. Se Tisza, se Polónyi. S a többség nagy lármával esett Polónyinak, viszont a kisebbség még nagyobb indulattal akadályozta meg a miniszterelnököt a beszédben. Ha az egyik mondott egy szót, harsogni kezdett a másiknak táborra, ha a másik akart szóba fogni, a tulsó oldalon hurrogták le. Az elnök pedig egyre csak csöngetett s a két szónok egyre csak farkasszemet nézett egymással.

Tisza István haragosan csapta le ceruzáját:

— Ez jogtiprás. Nem engedjük a házszabályokat rongvokra tépni!

Polónyi ült rendületlenül.

— En a házszabályokhoz kérek szót.

S mikor aztán a többség indulatos megjegyzések egész záporával öntötte el Polónyit, az ellenzéknek egyszerre kiadták a jelszót, hogy zárt ülést kell kérni. Megjelent a régen heverő iv, rendre szaporodtak az aláíráások s két pere múlva a zárt ülést kérő iv már ott volt az elnöknel.

A miniszterelnök felkiáltott:

— Már megkezdtem beszédemet.

Az elnök is azt mondta, hogy a miniszterelnök bármikor beszélhet, meg is kezdte már beszédét s így se más nem beszélhet, se zárt ülést el nem rendel, míg a miniszterelnök el nem mondta beszédét. A többség zuga helyeselt, a kisebbség pedig akkora tumultust rögözött, hogy abba minden emberi hangnak bele kellett fulladnia. A pártok vad indulattal álltak egymással szemben s csak a gesztuók beszéltek már. Leghevesebben gesztikulált a miniszterelnök. Egy-egy gesztusa valóságos káromkodás volt. Ilyenkor bősztülen tapsolt a jobboldal és bősztülen tiltakozott a baloldal. S noha már három óra volt, karzati közönség is akadt bőven, mely a parázs látványosságban gyönyörködött.

Jó negyedórát tartott ez a tumultus. Akkor Apponyi átment a szélsőbalra, látható volt, mint kapacitálja az embereket s végre széhoz is juthatott a miniszterelnök.

— Hivatalos ügyben el kell sietnem, kezdte rapszodikusan. Nem várhatom be az ülés végét. Amit a választási törvény revíziója dolgában ígértem: állom. Nyílt ülésben tettem és senkinek se ígértem mást vagy többet. Ha valaki az ellenkezőt állítja: valótanságnak mond.

Szót és már le sem ült, hanem fogta a táskáját és egyenesen kifelé sietett. Riadó tapsok kísérték, akkor is éljeneztek még, mikor már régen eltűnt.

Akkor aztán Polónyi igazolni akarta „re-nitencsáját”, de most se juthatott még szóhoz, mert az elnök kiirítottette a karzatokat és elrendelte a zárt ülést. Csak itt mondhatta el Polónyi, hogy az ő hite szerint az elősre szánt időn túl a miniszternek is engedélyt kell kérnie, ha beszélni akar, mint ahogy ő is azért nem ült le, mert engedélyt akart kérni. Az igazságügy-miniszter és az elnök precedenssel bizonyították, hogy miniszterek akárhányszor beszéltek már két óra túl is külön engedelem nélkül. S vitakoztak, viharoztak a zárt ülésben — majdnem négy óráig.

Igy állott hosszú Polónyi, mert tegnap a miniszterelnök lefözte.

De most már legalább elég izzó a hangulat.

Az ülés elején is volt egy kis enyhülés. A névszerinti való szavazás után Kubik Béla föfedezte, hogy mikor a házszabálypártból tegnap a névszerinti való szavazást kérték, az ívet nem írták alá huszan, csak tizenkilencen.

— Nem tudnak huszig olvasni! — mondta ki rájuk a szentenciát nagyszalontai Balogh Mihály.

Az elnök, a tegnapi ülésben elnökölt Feilitseh, a soros jegyző egybehangzónan jelentette s az ivekkel is igazolta, hogy az iven huszonegy aláírás is volt, csak hogy két olvashatatlan akírást nem tudtak kibővíteni, de azért a pajkos szelbálták s kivált Lengyel Zoltán föfórhosszát elovagolt a sérelmen. Végre aztán Ugron Gáborban volt annyi jóízűség, hogy fölkelt és nyíltan az elnökségnek adott igazat.

De akkor meg Pap Zoltán ugrott fel.

— Mondja meg az elnök, kapható lesz-e igazán erőszakra, a házszabályok kijátszására? Az ellenzékbenl többen csatlakoztak a furcsa kis kérdéshez.

Perczel Dezső azonban önértetesen felelt:

— A fantasztikus mesékre, rémképzésekre és rólam terjesztett hírekre nem is felelek; órákat kellene a t. Ház idejéből igénybe vennem, ha mindegyikre felelnék. De azt kijelenthetem, hogy a házszabályok szerint, becsületesen és törvényesen fogok eljárni mindenkor.

Most már ez is el volt intézve. De a folyosón persze új formában támadt fel a vita. Nem Perczel lesz a csíny-elnök, hanem Feilitseh. Így okoskodtak, suttogtak és butogtak az ellenzéki bokrokban, míg a jókedvű Szabó István elkapta Olay Lajost, rája förmedvén tréfásan:

— Micsoda szerénytelenség az, hogy magadnak foglalod le az elnök fülét? Nekem is van hozzá jusom.

S annyi füle nincs az összes parlamentek elnökeinek, amennyire most a vitarendező s az ellenzéki matadorok reflektálnak. Ma nem a császár szokálta, hanem az elnök füle körül folynak a disputák. Már együtt vannak és szövik a nagy terveket a Herkulések, az izom-emberek, az igazság elszánt darabontjai. Most már csak a verekedés van hátra...

A képviselőház ülése november 10-én.

— Kezdeté délelől tíz órakor. —

Perczel Dezső elnök: Megnyitván az ülést, hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét. Előterjeszt több beérkezett irónyvt.

Következik a névszerinti szavazás a miniszterelnöknek Polónyi Géza interpellációjára adott válasza felett. A szavazás „T” betűnél kezdődik.

Felkiáltások balról: Tiltakozunk!

Felkiáltások jobbról: Támogatjuk!

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után a szavazás megtörténvén, elnök kihirdeti az eredményt, mely szerint a Ház 165 szavazattal 78 ellenében a miniszterelnök választását tudomásul vette.

(19 vagy 20?)

Kubik Béla: A megtörtént névszerinti szavazást semmisenek tekintni. A névszerinti szavazást kérő ívet ugyanis, amint a gyorsiróban konstataulta, csak 19-en írták alá. A miniszterelnök továbbá tegnap azt mondotta, hogy az ellenzék elbukik a névszerinti szavazás elől. Szóló ezt visszautasítja, mert az ellenzék Polónyi interpellációjának mind a 9 pontjára névszerinti szavazást kérhetett volna.

Elnök és Herteleny László jegyző bizonyítják, hogy a névszerinti szavazást kérő ívet 21-en írták alá, csak 2 nevet nem lehetett mindjárt elolvasni.

Lengyel Zoltán: A naplóbeli konstataciója, hogy Kubik Béla tegnap a határozatképesség konstatalását kívánta, de az elnök azt el nem rendelte. Továbbá ő tegnapra interpellációt jegyzett be, de az elnök öt nem hívta fel szöfőre, hanem bezárta az ülést. Kéri tehát, hogy interpellációját holnap mondhasa el.

Elnök kijelenti, hogy most is, mint más alkalommal, az egyik napról elmaradt interpelláció a legközelebbi interpellációs napon terjeszthető elő.

Feilitseh Arthur báró: Kubik ismételtén változta, hogy tegnap chendelte a szavazást. Ezzel szemben kijelenti, hogy csak a kérdést tette fel, minden más állítás rosszkartu ferdítés. A névszerinti szavazást kérő iven pedig már tegnap konstatació a 21 aláírást. A határozatképesség konstatalását illetőleg pedig kijelenti, hogy ilyen irányú kérését a nagy lármban nem is hallott. Tehát semmiféle házszabálysértést nem követett el.

Polónyi Géza kijelenti, hogy a kérdés fel volt téve és a szavazás el volt rendezve, csak az elnök aca hívta fel szavazásra a Házat. Mikor az ellenzék

látta, hogy a tuloldal feláll, kérte a határozatképesség konstatalását. Ekkor a tuloldalról névszerinti szavazást kérték, mire szóló nyomban a házszabályokhoz kért szót, de az elnök kimondotta a határozatot és az ülést bezárta.

Ugron Gábor: Két hiba történt. A jegyzőnek ki kellett volna jelteni, hogy az iven két nevet nem tudott elolvasni, a másik lílra pedig az volt, hogy Lengyel Zoltán interpellációjáról nem intézkedtünk.

Kubik Béla: Kijelenti, hogy elé hangosan kérte a határozatképesség konstatalását.

(Kérdés az erőszakról)

Pap Zoltán: Az elnökségről előre azt hirdetik, hogy gaszagt és erőszakosságot akar elkövetni, s ha ilyenkor nem tiltakozik, akkor az elnökség fülét már is Olay Lajos kezében látja.

Elnök: Pap Zoltán réndreutasítja.

Pap Zoltán: Apponyi Albert gróf tegnap azt említette, hogy „az a gondolat is lappang, miszerint Tisza indítványánál házszabályellenes határozat mondaiik ki.” Rakovszky meg közbekiaított: „Ott leszünk!” Az elnöknek az ilyen inputációt vissza kellett volna utasítani. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Személyes kérdésben kijelenti, hogy tegnap nem használta ezt a közbeszólást: Ott leszünk, de akkor az elnök ur nem lesz ott! — ellenben azt mondotta: „Gasztiklikkel itt nem fogunk dolgozni!” Nem akarja feltenni az elnökségről, hogy erőszakosságra kapható, de ha mégis úgy volna, akkor az nem volna más, mint gasztiklik. Kéri, hogy az elnökség nyugtassa meg az iránt, hogy nem nyal oly eszközhöz, amely meg nem engedett. (Zaj.)

Elnök: A házszabályokhoz való szólás címén hozzá mint elnökhöz intézett ezen szokatlan kérdésre kijelenti, hogy ha mindezekre a gyanúsításokra, fantasztikusnak született mesékre nyilatkozni akarja, úgy ebben a Házban valószínűleg órákat venni igénybe. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Erre az egyre tessék nyilatkozni.

Holló Lajos: Halljuk, mire képesek! (Zaj, Halljuk!)

Elnök: Mindig szabályszerűen jár el. (Zaj a szélsőbalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Töle oiyasmi, ami a tisztességgel, becsülettel össze nem fér, nem várható. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Eddig is házszabályszerűen járt el, ezental is házszabályszerűen fog eljárni. (Élénk helyeslés jobbról.) Ebben a kérdésben egyéb kijelenteni valója nincs. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Hozzáteszi még azt, hogy ne várják töle, hogy az elnöki székből az obstrukciót akár elősegítse, akár támogatassa. (Helyeslés a jobboldalon.) Egyéb észrevétele nincs. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: Justitia regnum fundamentum! (Folytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Ki kérle az elnök úrtól, hogy támogassa az obstrukciót?

Elnök: Ennek kijelentését a hallott fenyegetések után szükségesnek tartotta. (Helyeslés jobbról. Zaj.) Ugy, amint az egyik oldalra nézve nyilatkozott, szükségesnek tartotta ezt a tognapi közbeszólásra kijelenteni. Hogy az nem volt fenyegetés, azt eltagadni nem lehet hypokrizis nélkül. (Folytonos zaj.)

Polónyi Géza: Milyen fenyegetés? Ki fenyegetett?

Holló Lajos: Ez tulajdonképpen gyanúsítás Apponyi ellen, hogy ő nem támogatja, Apponyi pedig támogatja. (Folytonos nagy zaj.)

Lengyel Zoltán: Tegnap meggyanusították az elnököt, sőt azt is mondták: „akkor az elnök füle a kezében marad!” (Felkiáltások jobbról: Elég szögyen!)

Sréter Alfréd: Meggondolatlan közbeszólásban lehet ilyet mondani. Ott megbocsátható, de beszédben ezt uri ember nem teszi! Ez nem idevaló beszéd! (Felkiáltások balról: Vízet! Ez nem inponal! Ez gverekes dolog! (Zaj.)

Elnök: Csöndet kér.

Lengyel Zoltán: Kéri az elnökség határozott nyilatkozatot, vajjon el kell-e készülni arra,

Eddig azonban bizony visszautasított minden békekötvetítő kísérletet. Talán most már csakugyan másképp gondolkozik a cár és Vilmos császártól magától akar megbizonyosulni a felől, mily mértékben számíthat a háború megszüntetésére végett a német diplomácia közreműködésére. Nem lehetetlen tehát, hogy a skiernievi-eci császárságok után jelentős fordulat áll be az orosz-japán háborúban.

Az elnökjelölt bukása. Amerika ujjong Roosevelt imponáló győzelmén. Még akik ezeket vesztek a fogadáson, azok is beletörődtek a választási eredményébe, mert Roosevelt tagadhatatlanul népszerű a vankerek közt. Csak egy ember fájlalhatja a demokratákra mért csapást: maga Parker, az elbukott jelölt. Ellenfelét vídolta óriási veszteségekkel és kislútt, hogy ő, a demokrata vezér vásárolt pénzen szavazatokat. A választási költségek fölemésztették csaknem egész vagyonát, ami a legnagyobb baj, a választás előtt lemondott bírói állásáról és most nincs foglalkozása, amiből megélhetne. Megélhetne úgy, amint annak élnie szabad, aki milliók ragaszkodása révén csaknem megdöntötte Amerika mai világpolitikáját.

Stössel fegyverszünetet kér.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, november 10.

Több forrásból azt a szenzációs hírt jelentik, hogy Stössel tábornok fegyverszünetet kért. de az ostromló sereg megtagadta e kívánság teljesítését. Ha e hírek igazak, úgy jogosult a japánok reménykedése, hogy Port-Arthur már nem sokáig tarthatja magát. Az utolsó napokban több jelentés szolt a város és a helyőrség siralmas állapotáról és nyilván Stössel tábornok csakis azért kérhette a fegyverszünetet, mert meddőknek látva a további ellenállást és vérontást, legalább biztosítani akarja azoknak tisztességes elvonulását, akik e hősiesség elpusztulásnál többre becsülik az életet. Mert kétségtelen, hogy Stössel katonái közt kitört az elégtelenség és másképpen gondolkoznak a kapitulációról, mióta Nogi tábornok megüzentette nekik a középük csempészett orosz nyelvű kiáltványban, hogy megadás esetén humánus bánásmódban lesz részük. A Port-Arthurra zudult sok csapásán kívül tehát Stössel tábornoknak most már katonáinak elégtelenségével is meg kell küzdenie és nyilván ez is hozzájárulhatott ahhoz a lépéséhez, amelyre most már csak a kikerülhetetlen vég következik.

Nogi tábornok tehát sokkal ügyesebb diplomatának bizonyult, mint hadvezérnek. A mit fegyverrel el nem érhetett és a mi miatt már a harakirira szólítottak föl, elérte egy diplomatikusan megszövegezett kiáltvánnyal és ott keresi a kapitulációt, ahol a hazaszeretetről, a cár iránti hűségéről és önfeláldozásról más fogalmak vannak, mint Stössel vezérkarában. Rossz néven nem vehető tőle a hadviselés ilyen módja különösen ebben a háborúban, amely már annyi váratlan, különös és lehetetlen dolgot produkált. A japánok győzelme még így sem lesz kisebb, ha csakugyan beveszik Port-Arthur, de még szomorubb világot fog vetni az orosz hadseregre, amely annyi csalódást hozott hazájának.

Kapituláció előtt.

Bécs, november 10.

A Wiener Allg. Zeitung közli, hogy Párisba fontos hírek érkeztek Port-Arthurból.

Tokió, november 10.

Hír szerint Stössel tábornok fegyverszünetet kért a japánoktól, nem tudni mil czélből. A hír még nem nyert megerősítést, de remélik itt, hogy Stössel kapitulálni fog, mielőtt a tulajdonképeni várost bevették.

London, november 10.

Tokióból táviratozzák, hogy Stössel tábornok fegyverszünetet kért, de Nogi visszautasította kívánságát. A tokiói távirat nem szól arról, hogy milyen okból kérte a fegyverszünetet Stössel. Tokióban erősen bizakodnak, hogy Stössel kapitulálni akar.

Bécs, november 10.

A Reuter-ügynökség párisi kiadása szerint Port-Arthur állítólag kapitulált. E hír érkezősekor egy hírlapíró a japán követségre ment s ott arról értesült, hogy a Reuter-táviratokban annyi miudenesetre tény, hogy a japán sereg Port-Arthur körül olyan nagy előnyöket ért el, hogy talán már a legközelebbi órákban megjöhet a biztos jelentés, vajjon elesett-e már Port-Arthur, avagy ideig-óráig tartja-e még magát. Mindenesetre be kell várni a hivatalos közlést — mondják a japán követséghez közel álló körök — csakugyan kapitulált-e Port-Arthur, avagy tárgyalások folynak Stössel és Nogi tábornokok közt.

Páris, november 10.

A japán kormány gratulált Noginak s egyben tudatta, hogy őt teszi felelőssé, ha katonái olyas valamit követnének el, a mi sértené Japán becsületét. A tokiói kormány felhatalmazta Nogit, hogy esetleg saját belátása szerint tárgyaljon Stössel tábornokkal.

London, november 10.

A „Daily Mail”-nak táviratozzák a Port-Arthur ostromló japán sereg főhadiszállásáról, hogy a legutóbb fogságba jutott és az elesett orosz katonák az éhségtől teljesen le voltak a ványorva. Egy orosz katonaszókevény beszélt, hogy az orosz katonák fekete kenyéren élnek, amiből naponta egy kilogramm jutott egy-egy emberre, míg az orosz tiszteknek még van némi konzerv-készletük.

Port-Arthur ostroma.

Péttervár, november 10.

Megbízható jelentések szerint Port-Arthur huszonhat belső erődje közül eddig egyetlenegy sem esett a japánok kezébe. A Kuro-patkin-erőd, amelyet sikerült a japánoknak elfoglalniok, a legutóbbi időben készült és kilométernyire van a tulajdonképeni erődítési vonalon kívül. Annál a tervszerű támadásnál fogva, amelyet a japánok az erődítési vonal északi frontja ellen intéztek, már augusztusban számítottak ennek az erődnek a feladására. A japánoknak az északi front ellen való előrenyomulása csak idő kérdése, de hogy ennek a frontnak az elfoglalásával az egész vár el fog-e esni, kétséges, annyival is inkább, mert Stössel a harcok ebben a stádiumában a végsőig fogja feizteni ellenállását, különösen mert tudja, hogy a balti flotta utban van. Más oldalról azt jelentik, hogy Stössel tábornok kénytelen lesz a tizeszer főnyi védőerővel elhagyni a várat és a Tigrisfark félszigetre vonulni. Hivatalos körökben azonban a leghatározottabban megcáfolták ezt a híresztelést.

London, november 10.

Csifuból jelentik: A japánok most Liaotian és az Arany-domb ellen koncentrálják támadásukat. A mult hétfőn egész nap nagy tűz pusztított az óvárosban. Az idegenek hazai egészen elpusztultak. A Novi Kráj nyomdájára annyira megrongálódott, hogy a lap nem jelenhetik meg többé. A legutóbbi bombázás következtében nagyon sok asszony és polgárv-

ber vesztette életét. A Daily Telegraph-nak jelentik Csifuból tegnapi kelettel: A japánok megállítottak egy kínai naszádot, mely november 6-án indult el Liaotianból. A naszádon levő embereknek még volt annyi idejük, hogy az összes iratokat a tengerbe dobják. Amikor a naszád elindult, erősen bombázták a várat. Az új dokkok több napig égetek.

Berlin, november 10.

Egy orosz vezérkari tiszt a következőké mondta a Lokalanzeiger pétervári tudósítójának:

Port-Arthurban a helyzet nem oly kétségbejötő, mint ahogy az angol lapok mondják. A japánok csak néhány kisebb értékű erődítésnek jutottak birtokába. Az oroszoknak emberéletben való vesztesége aránylag nem nagy. Igaz ugyan, hogy Port-Arthurban nagyon sok ház elpusztult, de ez nem gyakorló befolyást a helyőrség életmódjára. Az emberek löbbönyire pincében laknak. A vár még mindig kap a tenger felől eleséget és hadiüzert. A helyőrség kedve kitünő s ha az utolsó remény is el fog enyészni, úgy az összes hősök önként fogják a halálba menni s egyikük sem fogja magát megadni. De remélhető, hogy Port-Arthur még sokáig fogja magát tartani.

Csifu, november 10.

(Reuter.) Kínaiak állítása szerint a japánoknak nagy veszteségekbe került az Icsan-erőd elleni roham. 5-ikén reggel és 6-ikán heves rohamokak intéztek, de visszaverték őket. A második roham közben egy granát Palics-vangból egy dombon át Icsan-erődbe röppött és elpusztította a szárazföldi aknák ellenőrző állomását, ami az aknák felrobbantását vonta maga után. Az oroszok, akik az alálámozott terület szélén futóárokból voltak, hat-hétszáz embert veszítettek halottakban és sebesültekben. A japánok még nem értek erre a helyre és nem szenvedtek veszteséget. A japánok mind a két napon teljes erővel, amennyire csak a terep engedte, előnyomultak, de nagy darabon az orosz gépfegyvek tüze alatt kellett előrehatolniok, ami által soraik erősen megritkultak.

A mandzsuriai harctér.

Péttervár, november 10.

Mukdenből jelentik, hogy a legközelebbi napokban beállott hideg folytán a Hun-folyón nagy jégtablák uszálnak alá. Tartanak tőle, hogy a folyó rövid idő múlva már egészen be fog fagyni, ami mindkét hadsereg vezetését a taktikai és stratégiai dispoziciók tökéletes megváltoztatására kényszerítendő.

London, november 10.

A Standard írja Kuroki főhadiszállásáról 8-áról: Az oroszok lankadatlanul ügyeztek, különösen a japán balszárnyat. A sikere azonban csekélyek. Az általános helyzet változatlan. Simintingben az a hír hallatszik, hogy Mukdentől délre tízmérföldnyire komoly küzdelem van folyamatban. Az orosz balszárnyat a japánok hevesen megtámadták. A szunguzok igen erőly tevékenységet fejtenek ki.

Berlin, november 10.

Péttervárról táviratozzák a Berliner Lokalanzeigernek, hogy Kaszanakow admirális Taube jogi tanácsadóval a nemzetközi vizsgálóbizottság ülésére elutazott. Kaszanakow és Taube áttanulmányozták a hulli eseményekre vonatkozó adatokat s meg vannak arról győződve, hogy valóban japán torpedók voltak a balti flotta körül. Valószínű, hogy a vizsgálóbizottság elnöke egy német tengernagy lesz.

A hulli incidens.

London, november 10.

Tegnap a lordmayor-lakonán, amelyet a király születésnapjának ünnepére adtak a Guildhallban, Lansdowne márkü külügyminiszter beszédet mondott. Kiemelte, hogy London városának első sorban érdeke a béke fenntartása. Nem látjuk-e a távol Keleten — mondta a miniszter — a két bétor nemzetrettetéses harcát? A mai napon, királyunk születésnapján, mondhatom, hogy nemcsak országunk békéje marad biztosítva, hanem amennyiben az előrelátható, szavatlatlanul meg is fog maradni. Nemcsak

hogy szerencsénk volt a háborút elkerülni, hanem amennyiben az előrelátható, *szavariolanul meg is fog maradni*. Nemcsak, hogy szerencsénk volt a háborút elkerülni, hanem sikerült szívoru semlegességgel és böles nemzetközi egyezséggel az ellenségeskedés határait megvonni.

Az elmúlt napokban, ugymond, olyan esettel állottunk szemben, mely az angol népet régóta elő nem fordult igazoltatásba sodorta. Ez az észak-tengeri eset volt. Megtámadták az angol gőlgrókat és megtámadták az angol lobogót. *Nem előre meggondolt esekbedtről van szó*, mert ha az így volna, akkor hajosan láthatott volna be következtését. A hulli eset sajnálatos, megmagyarázhatatlan tévedés volt. Mindkét fél meg volt győződve, hogy az ő részén van az igazság. Az egyedül megegyedhető módon jöttünk el és az egész ügyet a hágai egyezmény alapján létesítendő pártatlan ítélobizottság elé terjesztettük. Ez jelentést fog tenni az eset minden körülményére vonatkozólag, megállapítja majd a felelősség kérdését, a bűntelhetőség fokát. Vigóban több orosz tisztet tartottak vissza.

A keletázsiai háborúról szólva, valószínűnek mondja, hogy *ennek a háborúnak némi jó következtése lesz*. Hitem és reményemem, ugymond, hogy ez a horasztó háboru táplálni fogja azt az óhajást, hogy a nemzetközi különbségeket kevésbé durva módon intézzék el. Roosevelt meghívását a második hágai kongresszusra elfogadták.

A cár üdvözlése.

Pétervár, november 10.

A második csendes-oceáni hajóhad parancsnoka a mult hónap 28-án a vígő külső kikötőben a következő napirandot adta ki:

Ma, október 28-án ő felsége a cár a következő távirattal kegyeskedett kitüntetni bennünket:

— Gondolatban egész lelkeimmel veletek vagyok és drága hajóhadammal. Biztosítalak benneteket, hogy a félreértés nem sokára meg fog szünni. *Egész Oroszország bizalommal és szilárd reményezéggel tekint rátek.* Miklós.

Én erre a következőket feleltem:

— A hajóhad szilárdan áll felelősd trónja előtt.

Ugyebár, bajtársak, megtegyezük, amit a cár parancsol? Hurri!

Békekövetítés.

London, november 10.

Nem egyéb mesénél a külföldi lapoknak ama közleménye, hogy Anglia és Franciaország közözegyekben felajánlották követítésüket a vérontás befejezése céljából a pétervári és tókói kormányoknak. Erről sem az angol külügyminiszteriumban, sem a londoni orosz nagykövetségen, sem a japán követségen nem tudnak semmit.

A londoni orosz és japán diplomáciai körök nagyon valószínűtlennek tartják, hogy Anglia külügyi kormánya és Delcassé ilyen lépésre vállalkoznának.

Lázongó tartalékosok.

Pétervár, november 10.

Az orosz határról írják, hogy a behívott tartalékosok közt nagy az elkecséredés, mert nem tudják őket egyenruhával, fegyverekkel ellátni, edelőt nem kapnak s 30.000 tartalékos Radomszki közlemben a szabad ég alatt tanyáz nagy hidegben és szakadó esőben.

HIREK

Budapest, november 10.

— **Az udvar Budapesten.** A király ma déelőt tíz órákor általános kihallgatást adott a budai várban. A kihallgatás során a következők járultak ő felsége elé:

Zichy József gróf, Zichy Gyula gróf és Kautz Gyula dr. titkos tanácsosok, Svindermann Balázs püspök, Solymossy Odón báró, Romy Béla, Pfeiffer Kálmán és Balla Gyula miniszteri tanácsosok, Lippich Elek, Joannovich Pál, Náray-Szabó Sándor dr. és Szokolich József osztálytanácsosok, Erőcs Gyula, Kiss János és Ganersich Antal udvari tanácsosok, egyetemi tanácsok, Képes Gyula vezértanácsosok, Képes Frigyes, Eraber Gyula, Frosch-Szabó Ernő, Günzel Antal, Hazy Samu, Schmorcz Gyula és Siebenlist Béla ezredesek, Borry József főhadbíró, Janiczok Vladimir és Schless Károly alezredesek,

Zsvikovic Lajos és Marossy Károly alezredes-hadbírók, Szokolay Béla dr. törvényszéki elnök, Bundala Mihály kmonok, Hollering Károly eseres, Bogáthy József földbírók, Szemző Aglaja alapítványi hölgy.

Abadai királyi várpalotájában ma délután 6 órákor udvari ebéd volt, amelyen ő felségén kívül résztvettek: *Wedel gróf bécsi német nagykövet, Posadowsky gróf német államtitkár, Goltchowsky gróf közös külügyminiszter, Szögyény-Mariich László osztrák-magyar nagykövet, gróf Tisza Hieronymi Károly, Cséh Ervin, Ploos Sándor, Berzecezy Albert, Tallian Béla, Nyiri Sándor és Klauen-Hédorváry Károly gróf, Liechtenstein herceg első udvarmester, Paar gróf, főhadsegéd, Fejérváry Géza báró a magyar darabont testőrség parancsnoka, Apponyi Lajos gróf, magyarországi udvarnagy, aradvári Kónig Károly osztályfőnök, Kertel József dr. udvari tanácsos, Gozani márkó őrnagy, szárnyszegéd, Mitelki és Stockner századosok, Beust báró főhadnagy és az őparancsnok. A király ma este 9 órákor kíséretével Gödöllőre utozott.*

— **A magyar darabont-testőrség kapitánya.** Ma déelőt az általános kihallgatás előt tette le *Fejérváry Géza báró*, a magyar darabont-testőrség kapitánya a király kezébe az esküt. Az ünneplés aktusánál *Liechtenstein herceg első főudvarmester*, a miniszterelnök képviselőtében *Hédorváry Károly gróf*, ő felsége személye körüli miniszter, *Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy* és *Goltchowsky gróf közös külügyminiszter* szerepelt. Az eskümonitát *Gogera báró nagykövetségi tanácsos* olvasta.

— **Gromon Dezső államtitkár jubileuma.** *Gromon Dezső* huszonöt éves államtitkári jubileumát ünneplte ma a honvédelmi miniszterium tisztikara. *Országos érdemérel nem szólva, Gromon Dezső* mindig atyai szeretettel viseltett a tisztikar iránt, hivatalos dolgaiban odaadó vezetője, személyes ügyeiben hű tanácsadója, barátja és védője és természetesen megragadták a mai alkalmat hálás érzelmeik kifejezésére. Egyszerű, de amál melegebb és lelkesebb volt az ünneplés. A tisztikar nevében maga *Nyiri Sándor honvédelmi miniszter* mondta az ünneplő beszédét, tele szeretettel és elismeréssel *Gromon* neves és hazañas törekvéssel és tisztvies gondolkozása iránt és az ünnepléi férdü egészen megrhatva mondott köszönetet az orvóelőt. A jubileum alkalmából gratulált József Ágost főherceg és felesége, Anguzia főhercegnő is. Gratulált báró *Fejérváry Géza* tábornagy, testőrkapitány is, aki ő felségétől jövet, teljes katonai díszben kereste föl hosszú időn keresztül volt munkatársát.

— **Bucsuó postaiszagtató-helyettes.** A budapesti postaiszagtatószolgálat tisztviselői e hónap 12-én szombaton lakomát rendeztek *Paál Imre* postaiszagtató-helyettes tiszteletére, akik *Kassirsz* neveztek ki postaiszagtatónak. *Paál Imre* ezen a lakomán bucsuzik el karfarsától és tisztviselőitől, akik mélyen sajnálják a rokonszenves igazgató-helyettes távozását.

— **Nemzetközi diákgyűlés.** A Corda Fraires nemzetközi diákszövetség legközelebbi kongresszusát a jövő évben Lüttichben tartja meg, ahol akkor világhírállítás lesz. A magyar osztály szervezkedése már megkezdődött. A magyar résztvevők arra törekzenek, hogy a tanácskozás programjáról a politikai és nemzetiségű kérdések törölteszenek. A magyar diákokat öncellen munkájukban bizonyára segíteni fogja a kormánya és a magyar társadalom.

— **Posadowszki a képviselőházban.** Előkelő vendégei voltak ma a parlamenti palotának, *Posadowsky gróf német államtitkár* és *Wedel bécsi nagykövet* keresték föl ott a magyar kormány tagjait *Szögyény-Mariich László* berlini nagykövetség társaságában. Az urak előbb a miniszterekkel társalgott és mikor az bement az ülésterembe *Hieronymi és Tallian* miniszterek teljesítették a házigazda szerepét. Aztán *Perczel Dezső* házelnök végigvezette őket a palota díszhelyeig és később büszkén mondták el, mennyire el vannak ragadtatva a német vendégek a palota pazar fényességétől és szépségétől. Majd *Posadowsky és Wedel*, a házelnök, *Hieronymi, Tallian és Sarkányi* gróf államtitkár tár-

saságában fölmentek a főrendek karzatára és onnan jó szóháig hallgatták a képviselőház tanácskozását.

— **Dessewffy Arisztid fölolvása.** *Dessewffy Arisztid*, a képviselőház háznapgyi főtitkára, ma este 6 órákor a Nemzeti Muzem főrendiházi tornóban nagyérdemű fölolvást tartott Amerikáról, melynek meghallgatására szilólásig töltötte meg előkelő közönség a termet. A fölolvást a *Lorántffy Zsuzsánna* egyesület jótékonyára belépődijakkal rendezte. Megjelentek a fölolváson: *Tisza István gróf, Hieronymi Károlyné és leánya, Berzecezy Albertné és leánya, Ploos Sándor igazságügyminiszter leányával, Hegedűs Sándor és neje, Odessalchi herceg, Márkus József főpolgármester és leánya, Dániel Gáborné leányával, Szalai Imre* és még többen.

Dessewffy Arisztid kiemelte az Egyesült-Állam vendég-szeretét, melyvel különösen a magyarokat álmalmozta. Beszölt a *Waldori Astoria* csodáiról és részletesen ismertette az interparlamentaris konferencia körutazását az Egyesült-Államokban és annak folyamán szerzett impressziót. Egyedüli árnyoldó-lául az amerikai közéleti viszonyoknak azt a türelmetlenséget említi, amelyre a yankee a négerrel szemben viseltetik. Terjedelmesen beszélt *Feldafeldről* és a többi amerikai óriás városokról, majd a *st-louisi* kiállítás nevezetességéről tájékoztatta a közönséget, miközben sajnálatának adott kifejezést afelett, hogy ezen a világhírállításon még a legkisebb balkau-állam is különben volt képviselve, mint Magyarország. Szóltt ezután arról, hogy a magyar vendégeknek milyen meglőnbőlötötöt vendég-szeretettel és szívéllyességgel fogadták. Nyilvános összejövetelkneul mibut az interparlamentaris kongresszus megváltása alkalmával, az amerikai himnus mellett egyedül a magyar nemzet himnuszát játszották. Megemlékezett az Egyesült-Államok közgazdasági és közlekedési viszonyairól is és számos adattal illusztrálta azok rohamos fejlődését. Fölolvását a most ujonnan megválasztott elnök, *Roosevelt* jellemzésével fejezte be, kiemelve *Rooseveltné* meleg rokonszenvét a magyar nemzet iránt, s azt a rendkívüli szívélves viszonyt, amely közte és a magyar csoport vezére közt létrejött. *Roosevelt* megígérte *Apponyinak*, hogy a ciklus lejártá után, melyre elnöké választották, szivesen ellátogat Magyarországra, melynek közállapotai iránt mindig meleg érdeklődéssel viseltetett.

A rendkívül közvetlen és vitetett képekkel illusztrált nagyérdemű előadást az előkelő közönség megélejezte. Még *Szabolcska Mihály* mutatta be önánny ujab költeményét, amit szintén nagy lelkeséggel fogadták.

— **A mentők a képviselőházban.** Országgyűlési tudósításunk beszámol arról az izgalmas szavazásról, amely az ülé végén *Tisza* miniszterelnök beszéde alatt támadt. *Tisza* már befogott beszédebe, amikor *Polónyi* még mindig nem engedte a maga vélt jussát. Akkor volt a láma, hogy az első pillanatban észre sem vették, hogy *Rétyi Mihály*, a técsőiek öreg kormánypartí képviselője rosszul lett. S mikor aztán odasiettek hozzá, még fokozódott az izgalom. Más országgyűlésen ilyenkor *Papp Samu*, a képviselőház egykori orvostagja szokott jó szolgálatot tenni, mist ilyenek hiányában mindenkelőt kivették a folyosóra a rosszul lett képviselőt, ahol aztán küssé magához tért. Mire a mentők a képviselőházba értek, az öreg képviselő már csak fejfájásról panaszkodott.

— **Beszéllő ansziskártyák.** Az ansziskártyák nemzetközi birodalmában megment ven valamit újdonság. Az új kártyák graminfonlemek, amelyekre a kártya elküldője acélirónnal fölírja miudazt, amit a címzett tudatni akar. Azokban az üzletekben, ahol az ilyen levelezőlapokat árusítják, gramofonok vannak fölállítva, amelyekbe a levelezőlap lemezeit egyszerűen behelyezik. Mihelyt a framfomon működni kezd, a levelezőlapra irt szöveg hallhatóvá válik.

— **Vernissage-lakoma.** A képzőművészek társulat teli kiállításának megnyitása alkalmából november 10-én este 9 órákor a Fészek igazgatóságára vernissage-lakomát rendez saját helyiségében. A lakomán résztvesz *Berzecezy Albert* közlektársügyi miniszter is.

— **Képviselők párbaja.** A képviselőház irgalmatlan napjai meghozták ma az első párbajt is. Egy néppárti képviselő sértő közbeszólása adott rá közvetlen okot. A zárt ülésen ugyanis Pokróczy beszéde közben *Buzáth Ferenc* azt kiáltotta át a jobboldalnak:

— A szolgámp!

— Akárki mondta, hüvely, alávaló ember!

— kiáltotta erre izgatott hangon *Szöls Pál*, úgy, hogy mindenki meghallotta, még *Buzáth Ferenc* is.

Nyomban az ülés után *Buzáth* provokálta *Szöls Mánó*kat Aurélt és *Wolfer* Tivadart nevezte meg segédekül. A megbízottak délután 4 órakor jöttek össze és kardnyelvjában állanodtak meg folyékonyan, harcfelettségig. Este 9 órakor folyt le a párbaj *Fodor Károly* vívőterében. *Szöls* pár hajorvosul *Barta Gábor*t, *Buzáth* pedig *Bárdio* Edzstöt hozta magával. München Aurélt vezette a párbajt. Mindjárt az első összecsapás olyan heves volt, hogy *Buzáth* két mély vágást kapott, egyet a fején, egyet a jobb vállán és mindegyik sebet tíz-tíz öljéssel össze kellett varrni, ami körülbelül egy órát vett igénybe. *Szöls Pál* sértetlen maradt és ellenfélével kibékülve távozott a párbaj színteréről.

— **Az ál-udvarhölgy.** A leghorzasmasabb dolgok is megtörténnek a maguk szelődök. S a legsebbebb emberi érzések is áldozatul esnek gyakran a svindlereknek. Pétervározt újabbán se szeri, se száma a jótékony adományoknak, amelyekkel a háború korzalmait akarják enyhíteni. A gyűjtések egyre folyának s sok százszekretet adnak az emberek a vöröskereszt pénztárába. Ezt a jótékonyt használták ki egy pétervári asszony, aki udvari kocsiiban végig járta az orosz birodalom fővárosát s valahol egy nagy ur lakott, annál bekopogtatott. Elmondta, hogy őt egy nagyszerű nő kérte fel a gyűjtésre, s után fölmutatott egy gyűjtőlevelet, amelyen több arisztokrata nagy összegű adományait voltak feljegyezve. A szelődő asszony a napokban mégis rajta vezett csalásán. Egy herceg, aki ötezer rubelt adott neki, véletlenül megtudta, hogy a nagyszerű senkit sem bízott meg a gyűjtéssel. Följelentést tett felát a rendőrségnek, de az ál-udvarhölgy, úgy látszik, idejekorán megsejtette a dolgot s megszökött. Az orosz rendőrség folytatja a nyomozást, de egyelőre minden eredmény nélkül.

— **Hírfelaválás Pöstyén fűrdő.** A Pöstyénben téli kúria ideje nagyszámu fűrdővendégeknek szép ünneplésben volt részük e napokban. Ugyanis most avatták fel a Vágúj hídját, mely 130 méter hosszúságban feült Pöstyénben s ezental a fűrdőhelynek keszebb díszé, sétánya lesz, egyszermind pedig a közlekedést biztosítani fogja a Vár bár mely szeszélye ellen. A hidat a gróf Erdődy Ferenc-féle uradalom negyedmillió korona költségen építette. A felavatalon résztvevők az állam és megye kiküldöttel: *Steiner em.* aljegyző, *Polinsky* és *Csellan* kir. főmérnök, *Machovich* és *Czocher* főszolgabírók, *Terstybónsky* uradalmi igazgató, *dr. Gyay* és *Bodó* uradalmi titkárok, ugyazint a község, a fűrdővendégség és a fűrdővendégek nagyszámu képviselői.

— **Az innsbrucki olasz jogi fakultás.** Apró, jelentéktelen incidensektől eltekintve Tirol fővárosában megrát rend van. A lakosság visszatért rendes munkájához abban a biztos reményben, hogy az innsbrucki olasz jogi fakultás nem nyílik meg többé. Reménye teljesülni is fog, mert mint egy bécsi távirat jelenti, a kormány, mihelet tartósan látja Innsbruckban a mostani nyugalmat, egyelőre felüggeszti az olasz jogi fakultás előadását. Arról természetesen a történetek után szó sem lehet többé, hogy az előadásokat később mégis megtartásák. Alkalmasint visszatér a kormány eredeti tervéhez és *Taverlo*ban állítja fel az olasz főiskolát, de nincs kizárva, hogy az olasz képviselőkkel való barátság kedvéért mégis csak *Triest*it konyja meg az olasz egyetemet.

Az Innsbrucker Nachrichten felhívást közöl a lakossághoz, hogy bojkottálják az olasz kereskedőket.

— **Bányászerecsétlenség.** Déváról ávira-bozzák, hogy a környéken lévő kőszénbányák fölrobbant a bányalég. Két bányász halálosan megsérült, félbenmaradnakhoz nincs remény. Egy harmadik bányászt nem sikerült még eddig megtalálni. A hatóság megindította a vizsgálatot.

— **Menjen e „Dániel Ernő-re!”** Az utolsó nagy obstrukciók történetének van egy érdekes tünete. A nagy vadászvárság, mely oroszoknak ellen indul és kormányokat akar buktatni, rendszeren célba vesz még egy ártatlan nyulasként is, a kormánytámogatók táborának valamelyik szelid alakját. A tavalyi obstrukció példul, mely három kormányt buktatott el, így péccézte ki magának áldozatul az öreg *Stréter* Alfrédet, aki egy álló eszten-deig jöförmán meg se mozdulhatott, mert ha csak annyit mondott, hogy *mekk*, az egész obstrukciós tábor kórusban fújta feléje:

— Vízet az öregnek!

És a szelidlelkű öreg valóságos beteg lett a rendszeres *víz-kurának*. Tizenkét hónapban keresztül itatták vele a vizet s azt bizony egy ösmameluk se állja ki.

A mostani obstrukció még nem buktatott kormányt, de a mellék-áldozatot, úgy látszik, már kipéccézte magának. Már egy hét óta piszkálgatja báró *Dániel* Ernőt, a volt kereskedelmi minisztert. Maga Apponyi is éppen a *Dániel* Ernő gondolatát akarta tegnap kitalálni. Azért-e, hogy talán legbüszkébban nézi a harsz fázisait, vagy azért talán, hogy érdeklődő arcán mindjárt meglátszik a hallott argumentumok hatása, a létezés vagy nemlétezés? — de bizonyos, hogy ő a céltablája a mostani obstrukciónak. S ha eddig még nem lett volna bizonyos, mátol fogva föltétlenül ő a *Stréter* utódja. *Hoek János* mai beszéde alatt nem is szölt, csak mosolygott s az ellen-zék egyszerre elöntötte megjegyzéseivel:

— *Dániel* Ernő schémá áldozott, mindig csak kapott.

— *Bíróságot* kapott, *rendjeleket* kapott.

— *Egy hajót* is kapott az *Adrián*.

— *Sülyedjen* el!

— *Menjen* a „*Dániel* Ernő-re!”

S azután ez az utolsó kiáltás többször is ismétlődött, ami a végén már egészen úgy hangzott, mint amikor tavaly *Stréter*nek azt kiabálták: „*Vízet az öregnek!*” A mostani obstrukció a tenger-sok vizet rábeszélte a hajót s már nem vizet emelget, hanem hajót.

— *Menjen* a „*Dániel* Ernő-re!”

— **Egyetemi lakoma.** A budapesti tudományegyetem bölcsészethallgatóinak segítőegyesülete alapításának 31-ik évfordulója alkalmából az este a Mensa akadémika helyiségében diszklamizster képviselőben *dr. Gopcsa László* min. osztálytanácsos, *dr. Demkó György* rektor, *dr. Heinrich Gusztáv*, min. tanácsos prorektor, *dr. Lőczy Lajos* bölcsészeti-kari dekan, *Beöthy Zoltán* főrendiházi tag, és számos egyetemi tanár. A lakoma során, melyen mindvégig kelkes hangulat uralkodott, számos felköszöntő hangzott el.

— **Hervayné állása.** Egy bécsi képes levelezőlap-kereskedő a poligamia miatt elűlt, de szabadlábba helyezett *Hervay Leonina* asszonyt egy főközlételek vezetőjül alkalmazta. Hervayné 800 korona évi fizetéssel elfogadta az ajánlatot, abban a reményben, hogy a bíróság fölmenti.

— **A D. K. E. sorsjátéka.** *Lukács László* pénzügyminiszter a *Dunántúli Közművelődési Egyesület* hazafias céljainak előmozdítására megengedte az egyesületnek, hogy tárgysorsjátékok rendezzen. A kulturyegyesület irodája (VIII. Rökk Szilárd-utca 2.) ma beosztotta ki a sorsjegyeket, amelyek ezental az ország minden részében egy koronáért kaphatók. A sorsjáték főnyereménye 30.000 korona s 1254 ösznyeremény fog kisorsolhatni 60.000 korona értékben.

— **Betörők a vámbivalban.** Számtárról jelentik, az éjjel ismeretlen tettesek a vámbivalba betörték és a kapu alatti vámpoggyindó ablakán át behatoltak a szobába. Ott a szekrényt felszedve, több száz koronát elvittek. A betörőket a házbeliek munkájukban megzavarhatták, mert mielőtt a *Wertheim*-szekrényt megdézsmálhatták volna, megrugottak.

— **Pestmegye közigazgatási bizottsága** ma délelőtti ülést tartott. *Bonizky Ferenc* főispán elnöklése mellett. A pénzügyigazgatóság előterjesztett jelentése szerint, október hónapban 925,631 kor. egyenes adót szedtek be, míg tavaly októberben 300,394 kor. folyt be. A hadmentességi díjjal a többlet 15,484 kor. A közvetett adókkal együtt az idei okt. hónapban 1,350,000 korona többlet bevételt mutatkozik. A továbbiak során *Tóth József* pestmegyei kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy a vármegye terüle-

tén levő felekezeti és községi iskolák közül 29 rész-sült állami segélyben. A tisztí főorvos bejelentette, hogy a közegészségi állapotok kielégítőek.

— **Syveton letartóztatása.** A párisi rendőrség meszt vette, hogy *Syveton* Párisban van, de sehogysem tudta kézrekeríteni. Végre is nagyon ügyes gondolata támadt a rendőröknek. Kinyomoztatta, hogy kik a párbajsegédek *Gail* kapitányok és kik segédkeznek *Syveton*nak, aztán a szekundánok lakása elé sok titkosrendőrt állított, hogy azok nyomor kövessék a párbajsegédeket. Azonban majdnem esütőrtököt mondott a csalógás, mert *Syveton* szekundánusai, az automobil-gróf *Dion* és a nacionalista *Guyot* automobilon száguldtak a párbaj színhelyére s a titkosrendőröknek nem volt kéznél gépkocsijuk. *Gail* kapitány segédek *Berlaud* lakásáról indultak el bérkocsin s így az ott kánkedő rendőrgyűzők nyomukban lehetek s éppen akkor érkeztek meg, amikor *Syveton* mellett egy kis erdőben felállították a párbajhoz *Syvetont* és ellenfelét. A rendőrbiztos *Syveton*hoz lépett s letartóztatottának jelentette ki. *Syveton* közömbösen beletörődött sorsába. *Berlaud* a miniszterelnök és az igazságügyminiszter után kieszközölte, hogy *Syveton* ideiglenesen szabadlábban maradjon, miután ez kötelezte magát, hogy bármikor megjelenik a bíróság előtt. *Syveton* barátai azt mondják, hogy a bíróság előtt *Syveton* hangsúlyozni fogja, hogy előre meggondoltan cselekedett. Két miniszter tanuságára fog hivatkozni, kik már a múlt éntéken a kamarai ülés kezdetén tudtak szándékáról. Itt' legyen szó arról is, hogy inzultált *André* hadügyminiszter állapotában nem állott be javulás. Az orvosok még komplikációk bekövetkezéséről is félnek. A betegnek kimélnie kell magát és azért a kamara holnapai ülésén sem fog megjelenni.

— **Házasság.** *Margó* Ede, a jeles fiatal szobrász ma délelőtt tartotta esküvőjét *Pécsey Olga* ur-lólygyvel a VI. ker. anyakönyvi hivatalban.

Kölb Rezső szakállú főjegyző eljegyezte *Simonka* Lajos budapesti egyetemi magántanár leányát, *Erzsikét*.

— **Férgyilkosság.** Makoról jelentik nekünk: A csendőrmegyei *Apáca* községben borzalmas férgyilkosság történt. *Takács Horváth Pál* földműves házastárs és izsakos ember volt és rossz viszonyban állt a feleségével. Az asszony végre is elhatározta, hogy elcsúsi láb alól. Szombaton este apja segítségével leterpette férjét, aki akkor is részegen tért haza, azután egy ruhafelkölővel a szőszoros értelműen összetörte a szerencsétlen ember fejét. A gyilkosokat letartóztatták.

— **Kösznyélés.** A budapesti VII. kerületi fő-gymnasium volt növendékeknek egyesülete november 13-án, vasárnap d. e. fél 11 órakor a gymnasium épületében (Bercsey-utca 5.) tartja évi rendező köz-gyűlést.

— **Meggyilkolt az apását.** Rozsnyóról írják: *Polyák István* gazdag földműves ma *Andrási* községben fejcseszapásoktól agyonverte találták. A bíróság *Helczmann* Jánost, a meggyilkolt vejét fogta el, mert ez a vagyon felett *Polyákkal* mindig pereskedett és az előző estén is hevesen összetűzték. *Helczmann* tagadja a gyilkosságot, de váres fejszéjét, akkor rejtette el, mikor a csendőrség odaért a házához.

— **Tázilárma.** Ma reggel az a hír terjedt el a fővárosban, hogy a nyugati pályaudvar raktárában lángban áll. A hír tulzolt volt, mert mindössze az volt igaz belőle, hogy egy munkásbődében meggyuladt az aprófa, a tüzet azonban maguk a munkások hamarosan eloltották.

— **A gyilkos házaspár.** Úgy volt, hogy a Klein-házaspárt ma indítják utnak erős fedezet mellett Párisból Bécsbe, de ma délután ellenkező utasítást kapott a rendőrség s így a gyilkosok egyelőre még Párisban marad. Az elhalasztásnak az az oka, hogy a svájci hatóságokkal még nem jött létre megállapodás bizonyos formáságok tekintetében.

— **Rendőri hírek.** *Elfogott betörők.* A rendőrség letartóztatta *Sommer* Péter asztalkaségedet, *Diaber* Béla kereskedősegedet, *Stolár* András és *Gáspár* Antal pécségedeket, akik a fővárosban és a vidéken több betörést követtek el. — *Elfogott szelvényes.* A rendőrség letartóztatta *Nevillmann* Jónás kőfaragósegedet, aki joglialgatónak adva ki magát, olajó pénzért tanítványokat vállalt, mikor aztár alkaloma nyílt rá, mindenfélre értező holmit nagyszó-vett és odább állt.

(x) **Kiss szerencsése nagy!** Vásároljon osztálysajegyet Kiss Károly és Társa bankháznál, Erzsébet-körút 19. szám alatt.

(x) **Érdekes látványt nyújt** Gaedike ismert szerencsejátékját (Kossuth Lajos-utca 11.) kirakata, ahol az I-ső osztály 60.000 koronás főnyereményre 20 koronás aranyokban van kiállítva.

(x) **Mult és jelen.** „Nem úgy van már, mint volt régen” — sóhajt föl a mai korral élgedetlen ember, aki nem gondol arra, hogy bizony nagyon sok a jelen viszonyok ölyve a multnak nehékes, kényelmetlen, élvezeteken szűkölködő viszonyai fűdött. Már maga az a tény, hogy jelenleg élvezhetjük az „Első Alföldi Cognacgyár r. t.” pompás ízű cognacját, palinkáját és barackkrémjét, elfelejtett velünk sok bajt és szenvedést. A gyár vezetősége Kees-kemétről ingyen küldi a „Barackhíradót” kívánatra.

SHINHAZ, ZENE

*** **Nora reprise.** Három év után, ma este a Nemzeti Színház színpadán, újból lejátszották Nyben drámáját, a polgári erkölcesannak ezt a nagy és csodálatra méltó előadást, amely zajos hatásokat ugyan ezuttal sem váltott ki a közönségből, de annál erősebb erkölcsi megdöbbenést. *Márkus* Emilia, híres jó szerepében még jobb és érdekesebb volt, mint valaha s olyan műnianszokat vitt szerepébe, amelyek méltán rakadták el közönségét. *Peltes*, aki először adta Rouk nehéz és a finom izlést erősen próbára tévő szerepét, derekasan felelt meg földátának. Izléssel, a tulzások kerülésével mondta el rettenetes tragédiáját s a híres szerelmi vallomásában megérdemelt tapsot aratott azzal a benső melegséggel, melyvel szerelmét fölirta. A többi szereplő a régi jó volt. (G.)

*** **Mozgóképek az Operában.** Az Operában igazgatósága *Walkür* díszleteit felújította és néhány új világítási effektust alkalmaz a dalműben. A díszlet és világítási próbát ma délelőtt tartották meg. A legfontosabb újítás az lesz, hogy a harmadik felvonásban a lovagló valkürök megérkezését és elvágatását a hátfalra vetített mozgóképekkel adják meg. Ez a nehéz szociális jelenet tudvaleg még eddig sehol sem sikerült kielégítően. Az Operaházban bemutatandó mozgóképeket ez év nyarán Zsitkovszki az Uránia fényképező vette fel Kéménydi Jenő szociális főfelügyelő tervét és rendezése szerint. Hosszabb kísérletezés után Kéménydinek sikerült a felvételket annyira tökéletesíteni, hogy a mai próbán bemutatott képek feltétlenül sikerültek és meglepő látványt nyújtanak. Az újítást „A Walkür” szombati előadásában mutatják be először a nagyközönségnek.

*** **Szamosi Elza a Király-színházban.** Szamosi Elza, a m. kir. Operaház népszerű énekesnője, aki annak idején a Király-színházban lépett először a budapesti közönség elé, legközelebb ismét játszani fog a színházban. Az a pör ugyanis, mely a művészről távozása miatt közte és a Király-színház között folyt, oly módon nyert békés kiegyenlítést, hogy Szamosi Elza az Opera igazgatóságának hozzájárulásával a Király-színházban vendég szerepel. A vendéglátást a színház legközelebbi ünnepségével eskik össze, amennyiben Szamosi Elza énekes szerepet kerekül Bakonyi Károly és Kacsóh Pongrác daljátékában, a „János vitézben”, amelynek bemutatója a jövő hét péntekén, november 13-án lesz.

*** **A színházak hírei.** A Nemzeti Színház legközelebbi ünnepsége *Keménydi* Jenőnek. Az emigráns című 3 felvonásos történelmi korrajz lesz. A Föld szerzőjének ez az új darabja a jövő hét szombatján, november 9-én kerül először színre. Addig a szezon legnagyobb sikerei lesznek műsoron, most szombaton pedig D. Ligeti Juliska lép fel először hosszú betegsége után a *Flirt* című vígjátékban.

A *Vig-színház* még mindig szufolt házakat készíthet a *Diskó*let brilláns gárdájának. A színház most emlékfüzetet készített, az összes szereplők arcképeivel s a hatóság *Gaudamus* kottájával, melyet holnapról kezdve ingyen kap a színház minden látogatója.

A Király-színház új tagja. A Király-színház szerződtette *Medgyessy* Vilnát, akit a főváros közönsége Keresztényi budai színházából jól ismer. *Medgyessy* Vilna a „János vitéz”-ben lép fel először.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

© **Téli kiállítás.** A Képzőművészeti Társulat téli kiállításának anyaga immár teljesen el van rendezve a városligeti Műcsarnok termében. A kiállított műtárgyak tizenhat terem fölöttébe s az egész kiállítás művészeti nívója jóval fölülte áll a mult évi téli kiállításnak. A beérkezett ezerszáz ötvennél műtárgy közül a zsűri visszautasított öt-száznegyvenhatot s így a kiállításra hat-százötz műtárgy került, melyek közül ötvenkettő a szobornü, negyvenkettő az építészeti munka, a többi pedig festmény. A kiállítás ezek szerint számára nézve is gazdagabb a tavalyinál. Az igazgatóság a kiállító művészeket szombatra hívta meg képeik felmutatására, míg 14-én, hétfőn, az összes művészeti szakbizottságok egyhangú határozata alapján eskis a saját munkáikat tekinthetik meg a tárlatot. E napon a művészek egyáltalán nem léphetnek be a kiállítási termébe, még a zsűri és az igazgatóság tagjai sem. A kiállítás kedden délután öt órakor nyílik meg ünnepélyesen Berzevics műnyszer jelenlétében. A megnyitás napján a tárlat délelőtt tíz órától este nyolcig lesz nyitva s két koronáért tekinthető meg.

© **A Pelóti-társaság** e hónap 13-án vasárnap délelőtt 10 órakor a m. tud. Akadémia első emeleti termében felolvastó ülést tart. Tárgya: 1. Séták egy idgennek (költemény) Pap Zoltán r. tagtól. 2. A műteremről. Irta és felolvassa Bodnár Zsigmond r. tag. 3. Költemény. Szávay Gyula r. tagtól. 4. A királyi tanyája (költemény) Irta Szabó Sándor vendég. — A mumia (költemény) Irta Balla Miklós vendég. Mindkettőt bemutatja Somló Sándor r. tag. 5. Toldi (humoros elbeszélés) Molnár Gyula vendégtől, felolvassa Prém József r. tag. 6. Folyó ügylek.

© **Dalok a lávból.** Egy csinos kötet, tele bánatos dalokkal, melyeket Berlinben élő hazánkia, *Somló* Sándor küld hazra, poeta léleknek természetéből mutatóba. A mesze idegenben termet költeményekben a poeta-léleknek az a keserősége és fájdalom esendül meg, amely elkíséri az érző embert mindenhol s dalba foglalva száll ki a lélekből. Ezeket az örökérváló fájdalmakat énekl meg Somlyó Sándor is, s a száznál több vers, amelyet kötetében egybegyűjtött, nem egyéb, mint formás és színes variációja a fájdalomnak. „Az én lelkem fájján — mondja a kötet szerzője — feketék a lombok, körülöttem-mindig csak viharok dühök, s az én életfámról gyászzelevek hullnak...”. A szép és értékes verskötetet a szerzőnél, Berlinben, Wöhlerr-strássa 3. szám alatt lehet megrendelni. Ára két korona.

© **A Nemzeti Szalonból.** Strobenz Frigyes kollektív kiállítása a Nemzeti Szalonban általános tetszésben részesül s azt állandóan nagy és élökölő közönség látogatja. Tegnap a vásárló bizottság is megtekintette a képeket s kijelölte az állam által megvásárolandó műveket.

© **Műkiállítás Debrecenben.** A Debreceni Művészegyesület december havában nagyszabású műkiállítást rendez Debrecenben, az ottani ipartestület helyiségében. A kiállításra tömegesen érkeznek a műtárgyak a műesarnokba s ezért a beküldési határidőt november 16-ig hosszabbították meg. A kiállítás, melyet *Bosznay* István jeles művésziünk rendez, a legjelesebb mesterek fognak szerepelni s ez alkalommal szobornokban sem lesz hiány, ugy, hogy az egyesület ezidei téli kiállítása méltán sorakozhatik majd az eddig rendezettek mellé. A megnyitás december másodikán lesz.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A Klein házaspár kiadatlása.** A bécsi borszalmas gyilkosság hősei, a Klein házaspár ellen indított kiadatlási eljárásit könyveleg már kedden befejezték s ma már csak a formalitások elintézése volt hátra. Goudier des Hameaux államügyész helyettese ma maga elé rendelte Kleinot s megkérdezte tőle, hogy van-e valami kifogásuk kiadatlásuk ellen. Klein azt felelte, hogy nemcsak hogy kifogásait nem emel, de lérei az eljárás gyorsítását, mert alig várja az alkalmát, hogy *Bécsbe érve tisztára mosson magát a rettenő vád alól.* Klein is megnyugodott a kiadatlásban.

§§ **A felségértési perek.** A *Berliner Lokalanzeiger* megbízható forrásból arról értesül, hogy a németországi főállamügyészségek utasítást kaptak, hogy minden olyan felségértési esetben amikor a szándékosság nem forog fenn, tehát ha a felségértést kiskorúak, vagy például ittas emberek követik el, egyáltalán a váldívtárványtal kegyelemre kell feltérjeszteni a váldottakat.

Az apjaért.

— Saját undósítónkól. —

Budapest, november 10.

Azoknak a bűnügyeknek egyikét tárgyalták ma a budapesti esküdték előtt, amelynek kriminális hőse mindenekelőtt szimpatikus. Nemesek személy szerint, de eszelekedete szerint is. Még a jogrend sem ráncolja szigorúan homlokát ifj. *Erhardt* József este fölött. Kit az ügyészség szándékos emberölés kísérletének vádjával állított a bírói sorompók elé. Ifj. *Erhardt* József ugyanis ez idén április 7-én több revolverlövést intézett *Glázer* Gyula ellen, mert *Glázer* Gyulában látta apjának üldözö szemlét, ki hivatalból kitérta, s egyéb erkölcsi megeláztatásokban részesített. *Glázer* Gyula a *Schlick*-gyár egyik előkelő hivatalnok, a vádlott apja is a *Schlick*-gyárban volt alkalmazva. Tény, hogy hivatalát el kellett hagynia, s azóta szükösen, viszontagságosan el családjaival. Mindez érthetően ekkesztette a fiatal vádlottat, ki első éves jogász, s akít mindenki szendelekkü, jó fiának mond. Azonfelül a szakértők kissé, vagy talán erősen idegesnek. (A szakértők véleményéről nem könnyű eligazodni.)

A tárgyalás, mely a késő éjszakába nyult bele, kevés világot gyújtott az ösmert tényállás lelki szférájába. Ifj. *Erhardt* csak azt tudjuk, amit az első tudósítások elének adtak. *Glázer*ről hivatalnokokról azt mondják, hogy kiváló szakérő, s független jellem. Volt hivatalnoktársai, azok, kik a *Schlick*-gyárból idöközben elmentek, azt állítják, hogy kiméletlen, önző ember. Az igazságot ezekből a tanvallomásokból kihámozni meglehetősen nehéz s érthető, hogy az ehöknék erősen kellett fekéznie azokat a törekvéseket, melyek a társadalmi háttér felkutatásában a szükséges határokat sokszor túllépték.

A vád és védelem szokatlan erős fegyverzetben jelent meg. A vádat *Guál* Endre kir. ügyész, a védelmet dr. *Káldor* Gyula képviselte. A panaszos képviselőtében dr. *Keszis* Antal jelent meg. A bírói tanács élöké *Doleschal* Alfréd volt, ki a jogtudós finom érzékét vezette a tárgyalást.

Rögzöltes tudósításnak a következő:

A budapesti büntető törvényszék a merénylő fiatal embert szándékos emberölés büntettéért nevezte vád alá s bűnügyében ma volt az esküdtészi főtárgyalás.

(A vádlott.)

A tárgyaláson dr. *Doleschal* Alfréd bíró elnököl. A vádirat felolvasása után az ehök a vádlottat hallgatta ki.

- Megértette a vádat, bűnösnek érzi magát?
- Megértettem a vádat, nem vagyok bűnös.
- Adja elő az ügy előmennyit.
- Atyjám 10 évvel ezelőt került önint számfelújítási főnök a *Schlick* gyárba. Itt azonban csakhamar összekülfömbözött valami eszelekedés miatt *Glázer* Gyula igazgatóval, aki öt üldözni kezdte.
- Honnan tudja ön ezt?
- Atyjától.

Ezután a vádlott hosszasan elmondotta, hogy atyját azért üldözte ki *Glázer* az állásából, mert *Thaly* Zsigmond vezérigazgató öt tette meg a *Schlick*-gyár fekebelében fennálló beteg-szegélyző-egylet gondnokává. Az igaz, hogy atya ebben az állásában szabálytalanságokat követett el, azáltal, hogy egyes munkásoknak orvosi rendelvény nélkül adott ki furdójegyeket, gyógyszerket s hogy a házbertorvosokat nem hajtotta be kellő szigorral. Az így támadt hiányok természetesen atyját terhelték. De ezek még nem voltak elegendők arra, hogy az állását — minden nyugdíj jogosultsági igény nélkül — elveszítse, ha *Glázer* igazgató rosszkarata közbe nem jászák. Mikor atya állását vesztelte, egész családjuk nagy nyomorban jutott. Atya abban a reményben volt, hogy sikerülni fog majd neki a vas-és fémpárai alkalmazottak nyugdíjintézeténél a tükör állást elnyerni. Pályázott rá a volt is reménye, hogy ott is. Azonban tartott attól, hogy *Glázer* ködöképése miatt pályázata sikertelen marad. Ezért ment öt el április 5-én *Glázer*-hez, hogy

felkerje, ne górdítsen akadályt apja pályázatának sikere elé. Glaser megígérte, hogy támogatni fogja kérését. Másnap aztán megkapta atyja az elutasító végzést, hogy az állásra más lett kiválasztva. Ez az elutasítás nagyon elkeserítette az egész családot és mindnyájan Glaser munkájának tudták ezt be. Ő erre elhatározta, hogy másnap felkeresi még egyszer Glasert s megkéri, ne üldözze őket. Mivel a hivatalában nem fogadta volna, megvárta a lakása előtt. A Kádár-utcában várt rá. Mikor kijött s meglátta, gunyos mosolybal az arcán jött feléje. Ez a mosoly elvette az szét s rálőtt.

— E szerint beismeri, hogy rálőtt?
— Igen.
— Mért lőtt rá?
— Ha tudtam volna mit tesztek, nem lőttem volna. Nagyon el voltam csigázva lelkiileg.
— Mi okozta ezt a föllundulást?
— Láttam az apám kétségbeesését s az mód nélkül fölizgatott.
— Mért lőtt éppen Glaserre?
— Mert ő tett beünketek tönkre
— Miből következett ez?
— Az egész eljárásból.
— Tehát el akarta Glasert pusztítani?
— Nem akartam.
— Hol vette a revolvert?
— Ezelőtt négy esztendővel vásároltam s mindíg magammal hordtam.
— Hányszor lőtt?
— Azt nem tudom
— S hová lőtt?
— Nem tudom. Csak fölkaptam a fegyvert s úgy lőttem.
— Nem célzott?
— Nem.
— Van egy tanu, aki azt mondja, hogy ön célzott.
— Nem céloltam.
— Van arra adat, hogy ön utána futott Glasernek?
— Nem tudok erről semmit.
— Ön várta Glasert?
— Vártam. Meg akartam kérni, hogy ne üldözze tovább a családjukat.
— És mért nem kérte meg?
— Fölháborított az, hogy mosolyogva jött felém.
— Mikor április ötödikén Glasernél járt, mi történt akkor?
— Arra kértem, hogy ne tegyen nyomtérítést ellenem.
— És ő mit mondott?
— Hogy nem fog tenni semmit. Mégis másnap levelet kaptunk, hogy az állást más kapta meg.
— Miért okozta ezért Glasert? Meggyőződött arról, hogy Glaser akadályozta meg, hogy édesapja megkapja ezt az állást?
— Nekem az a meggyőződésem, hogy ő akadályozta meg.
— Tehát onszta feltételeiből lőtt egy emberre. Igaz az, hogy maga a lövés után fennemlézőt, hogy ha bármi be kerül is, Glasert elpusztítja?
— Nem tudok erről semmit.
Aztán Glaser Gyula igazgatói hallgatták ki.

(A meglámadott.)

En — ugymond — április 7-én délután a kapuból lejövet megpillantottam a vádlottat s az a gondolatom támadt, hogy a fia valószínűleg engem keres, közelebb mentem hozzá. A mint 3—4 lépésre voltam tőle, hirtelen rám szögezte a pisztolyt s rám lőtt. Az első golyó a kalapomat turta keresztül, a másik a felültemben akad meg. Éreztem a többi golyók ütését is, de nem találtam meg nyomukat.
Az elnök: Milyen állapotban volt a vádlott?
— Teljesen nyugodt állapotban volt.
— A vádlott azt mondja, hogy ön gunyos mosolybal fogadta őt, s ez háborította föl.
— Ellenkezőleg rokonszenvennel közeledtem hozzá.
— Ott volt, mikor a vádlottat bekisértek?
— Ott voltam.
— Mit mondott akkor a vádlott?
— Azt mondta, hogy sajnálja, hogy a merénylet nem sikerült s hogy reméli, hogy a második merénylete jobban fog sikerülni.
— A vádlott azt mondja, hogy önben látta az apja üldözését, hogy állítólag ön büsította meg azt, hogy az apja a vas- és fémpipari nyugdíjintézetnél megüresedett tükári állást megkapja.
— A vádlott április ötödikén nálam volt. Oda állt az íróasztalom elé s azt mondta, hogy az apja küldte, hogy adjam ki az irásokat, melyeket az apja ott hagyott. A fiu nagyon izgatott volt. Majd azt mondta remegő hangon, hogy ha már tönkrementünk a család, né: akadályozzam meg, hogy az apja az állást megkapja. A hangom megütökörtém ugyan, de kijelentettem, hogy mondj meg az édesapjának, hogy a mi tőlem telik, azt meg fogom tenni.
— Tett ön valami lépést, hogy az időse Erhardtnak megkapja az állást?
— Igen. Április ötödikén teljesen jóhiszeműleg ígértam meg a vádlottnak, hogy az apja érdekében el fogok járni. A vádlott ötödikén volt nálam, s az állást

már negyediken mással töltötték be. En erről nem tudtam semmit s a merénylet után megjelentem a választmányi ülésen s kértem, hogy az állást adják oda időse Erhardtnak, bár a fia merényletét követett el ellenem.

— Mi része volt önnek abban, hogy a vádlott atyját a Schlick-gyártól elbocsátották?
— Nekem egyik-másik dolog nem tetszett az Er ardt működésében.
— Mi volt Erhardt a gyárnál?
— A betegsegítépénázt elnöke volt. Az én ajánlatomra nevezték ki erre az állásra. A nyugdíj évi mérlegének előterjesztésénél felütn a vezérigazgatónak, hogy a házbérhátralek nagy. Elkértem Erhardtól a hátralekokról szóló kimutatást...
— Ki vezette Erhardt ellen a vizsgálatot?
— En és Vajda igazgató. En meggyőződtem, hogy a jegyzékben foglalt adatok valódnak. Erre megindult a vizsgálat s mint ahogy a vizsgálat komoly kriminalitást állapított meg, Erhardtot saját kérésére elbocsátották. Erhardt tételről-tételre beismerte a szabálytalanságot.
Dr. Kádor védő: Kívánja-e a vádlott megbüntetését?
— Nem kívánom.
— A merénylet után mi volt az ön benyomása?
— Meggyőződésem az, hogy bosszút akart rajtam állni. Az apja félrevezette a fiát.
— Nem nyugtatta meg a fiut, amikor izgatottan tárgyalt önnel, hogy nem ön az oka az apja szerencsétlenségének?
— Nem tartottam szükségesnek.
— Adott-e valakinek Erhardtrol információt, mióta a gyárból elbocsátották?
— Egyszer kérdeztek tőlem, hogy mért ment el a gyárból, amire azt feleltem, hogy bizonyosan volt rá ok.

(A tanuk.)

Erre a tanuk kihallgatása következett, miután többen a vádlott elfogatására vonatkozólag tettek vallomást, kihallgatták Rolschld Arnold Schlick-gyári orvost. Ez azt vallotta, hogy Erhardtot visszadélek miatt bocsátották el a gyárból. Másik Mártonné, egy újságíró asszony azt bizonyította, hogy a fiatal Erhardt már délelőtt 11 órákor lesett Glasere. Azután id. Erhardt Józsefet hallgatták ki. Mindjárt vallomása elején sőtö szavakkal támadta a Schlick-gyár vezetői embereit. Miután elnöki figyelemztetés ellenére tovább is folytatta sértőtevéseit, elnök 20 korona bírsággal, nem fizetés esetén 1 napi elzárással sújtotta. Erhardt tagadta, hogy ő a gyárban elnöke vezetői vizsgálat során kihallgatták volna s hogy kihallgatása folyamán visszaélést s szabálytalanságot beismerne.
— Itt van a jegyzőkönyv az ön aláírásával.
— En ezt a jegyzőkönyvet nem irtam alá.
— De az ön aláírása mégis itt van a jegyzőkönyv alatt?
— Az én aláírásom az igaz, de hogy mi van a jegyzőkönyvben, nem tudom.
— Hogy mondhat ilyet, ha nem tudja mi van a jegyzőkönyvben, miért írta alá?
— En erkölcsi kényszer alatt állottam.
— Ha ön nem követett volna el semmi szabálytalanságot, nem lehetett volna önt arra kényszeríteni, hogy kriminális eslekenyvet vállaljon magára. Ön egy külön levélben is beismerte a szabálytalanságokat és a szabályhiányt?
— Ezt dr. Bende ügyvéd iródjában kényszerítve irtam alá.

Tanu aztán hosszadalmasan magyarázta, hogy ő nem követett el szabálytalanságokat s hogy állását azért kellett otthagynia, mert Glaser haragudott rá.
A tárgyalást erre félbeszakították és délután 5 órákor folytatták.
Thaly Zsigmond, a Schlick-gyár volt vezérigazgatója is azt vallotta, hogy Glasernak szabálytalanságok és visszaélések miatt kellett távoznia a gyárból. Erhardt be is isemerte a terhőre kiderült visszaéléseket és kérte, hogy hat gyermekére való tekintettel, hagyja futni s ne tegyen ellene megtorló lépéseket.
— Miféle viszony volt Erhardt és Glaser között?
— Azt tudtam, hogy feszült volt a viszony.
— Üldözte Glaser Erhardtot?
— Nem.

Vajda Béla, a Schlick-gyár igazgatója, mint tanu előadta, hogy ő vezette az Erhardt elleni vizsgálatot a vezérigazgató megbízásából. Arról, hogy Glaser üldözte volna Erhardtot, tudomása nincsen, azt soha észre nem vette. Tanu azt is, aki Erhardt kihallgatásáról s beismerő vallomását tartalmazó jegyzőkönyvet felvette s vele azt a jegyzőkönyvet letartozás s felolvasás után aláírta. Eheselő értelembe vallottak a Schlick-gyár más tisztviselői is: Földes Károly könyvelő, Rákos József mérnök.
Több lényegtelen tanu kihallgatása után dr. Gródy Jónó ügyvétem marintánár hallgatta ki a bíróság. Előadta, hogy a vádlott, akit évek óta ismer, pünderkor szorgalmas, szüleit szerető fiu volt.

Majd a fegyver- és orrosszakértőket hallgatták ki és ezzel a bizonyító eljárás befejeződött és a bíróság rövid szünet után feltette a kérdéseket, amelyekre az esküdtszéknek felelnie kell.

(Fölmentés.)

A vád és védelem meghallgatása után fel 1 órákor hirdették ki az esküdtszék verdiktjét. Az esküdtszék a bűnösség valamennyi kérdésére nemmel felelt és ennek alapján a bíróság a fiatal vádlottat fölmentette.

Nyíltér.

Legelőgansabb uri ruhákat legdivatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabérlélet ajánl

TILLER MÓR és TARSÁ
cs. és kir. udvari szállító
Budapest, IV. kerület Váci-utca 35. szám.
E rovatban közölteték nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

TÁVIRATOK

Bécs, november 10. A német kereskedelmi szerződést író vasárnap délelőtt 11 órákor irják alá.

Obstrukció Grácban.

Grác, nov. 10. A stájer tartománygyűlés mai esti ülésén s szövekné folytatták az obstrukciót és kilenc sürgősségi indítványt nyújtottak be. Erre felállt Clay helytartó és elnapolta a tartománygyűlést. Az ülés slig tartott egy negyed óráig.

Lueger barátjai.

Bécs, november 10. Az alsó-ausztriai tartománygyűlés foglalkozott a dunaszabályozási bizottság jelentésével. Gregorig azt mondja, hogy Magyarország akadályozza a Dunaszabályozást. Magyarország gyorsabban szabályozta folyamát. Kellett volna, hogy a mi szabályozásunkhoz osatlakozzék. Kormányunknak nincs bátorsága, hogy Magyarország ellen fellépjen. Itt már kell, hogy elhangozzék a császári hatalom szava. A tartománygyűlés foglalkozik még az állandó Morva-híd építésének kérdésével. Azt a hidat Schlosshof és Dévény-Ujfalu között tervezik. Gregorig megjegyzi, hogy Angernél már van híd a Morván. Schlosshofnál 1902-ig volt híd, amelyet igen sokan használtak. Amikor az árvis elpusztította a hidat, Magyarország machináció folytán nem építették fel, hogy elzárják a Béccsel való forgalmat.
Rechenhofer képviselő az Angernél lévő hidat korunk szegényfoltjának mondja. Egyik fele Ausztriához, a másik fele Magyarországhoz tartozik. Azt kívánja, hogy nemcsak, hogy ne építsenek új hidakat Magyarországra fel, hanem hogy egyáltalában szüntessék meg a kötékedést Magyarországgal.

A Duna—Odera-csatorna építésének tárgyalásakor megjegyzi Marchet, hogy a Duna—Odera-csatorna közel van a Morvához és a szabályozás után csak 250 méternyre lesz az osztrák határtól. Szülő ebben veszedelmet lát, még pedig úgy, hogy Magyarország a Duna—Odera-csatorna értékét valamely intézkedéssel a maga számára kihasználja és az árutak Bécs helyett Magyarországon át vezeti. Gruber azt indítványozza, szólítsák fel a kormányt, hogy vegye át, illetőleg váltsa meg az Ebenfurtnál és egyebütt még meglévő Lajtha-hidat és lépjen értekezésbe a magyar kormányval, azaz a bérlőkkel a vám megszüntetését illetőleg. Gruber indítványát hosszabb vita után elfogadják.

Roósevelt politikája.

Washington, november 10. A tengerészeti kormányzat a legközelebbi kongresszustól felhatalmazást fog kérni három hadihajó, öt cirkáló, hat torpedónaszádromból, hat torpedónaszád és két szénhajó építésére. A költségeket 41,300,000 dollárban irányozták elő.

A finn alkotmány.

Helsinki, november 10. A szenátus indítványára Miklós cár beleegyezett, hogy orosz és finn biróságból összeállított bizottságot bízass

A Budapesti Napló telefonja.

Szerkesztőség 36-86
Kiadóhivatal 54-39
Fiók-kiadóhivatalok 842-845

KÖZGAZDASÁG

A takarmányszükséglet pótlása. Az ország számos vidékén megtörtént, hogy a kisgazdák a feleslegzett takarmányárakból megtervezve, saját gazdaság érdekéik rovására, áruba bocsátották szálas takarmánykészleteiket abban a reményben, hogy takarmányszükségleteiket annak idején állami hozzájárulással olcsóbb árakon fogják beszerezhetni.

Vásárcsarnok. (Vámos és Bruszt hal, közv. üzleti jelentése) Nagy hozatalok és jó vételdek mellett az üzlet ma is élénk volt. A piaera került áru jó árakon azonnali elhelyezésre talált. Részleteiben a köv. alakult az üzlet: Husfélék: vidéki marhahus eleje 68-76, hátulja 76-90 korona 100 kg. Leluzott sertéshús 100-108, sertések szalonnával 100-110 korona 100 kg. Öltött borjúkban kis hozatalok mellett szilárd az üzlet és ma hosszan sulylevonás nélkül 96-110 fillérel voltak a forgalomban kilonként minőség szerint. Julhus kilója 50-70 fillér. Vadfélék: szilárd az üzlet és ma szarvas 68-70 dánvad 50-60, vaddisznó 70-90, az 110-120 fillér kilója. Nagy nyulak darabja 230-240, fogoly párja 220-240, fácán párja 3-5 korona. Tojás ma nagyobb tételekben érkezett és friss, telt áru 94-98, apadt 80-86, meszes 77-78 koronát jegyzett eredeti ládánként. Tejtermékek: I. szöv. teavaj 220-240, jó, friss főzővaj 160-170, friss tehéntúró 24-28 fillér kilója. Vágott baromfiak: I. szápen, tisztán kezelt hizott ludak kilója 110-116 fillér. A vételkedő jó, rendszeres nagy tételű felkérését ajánlhatja. Gyümölcsfélék: Ma ömlesztett kevert alma I. 9-10, II. 7-8. Ládába csomagolt, osztályozott I. 20-28, II. 10-12, bírsalma I. 12-16, II. 7-8 korona mun-ként, minőség szerint. Fim-nom válogatot asztali körte kevés került a piaera, lyenkért magas árakat fizetnek. Csurgatot méz 90-96 korona 100 kilonként, hordóval együtt. Burgonya: Nagy gúmo, fejlett, egészséges válogatot fehé 420-480, róza 680-700, sárga 700-820 kor. 100 kilonként vaggontótelben. I. 300-360-as, ezü-trom 6.- korona.

Déli vasút. 1905. évi január hónap 1-étől számítandó érvényvel a év. kir. szab. déli vaspályatársaság budapest-pragerhofi vonalán fekvő „Promontor”, „Promontor órház” és „Tévény” állomások émegállíhly neve „Budafok déli vasút”, „Budafok déli vasút megállóhely” és „Nagytévény-re változtatták meg.

Budapesti marhavásár. Vágónehárból a felhajtás mintegy 400 darabhal kisebb volt a múlt hetinél, a fennálló forgalmi korlátozások miatt azonban ausztriai vevők kisebb számmal jelennek meg a vásáron, dacára a kisebb felhajtásnak, az irányzat és az árak változatlank maradtak. Gyengébb minőségűeknek az eladás nyomottabb volt, míg az elsőrendű minőségek a múlt heti árakon könnyen voltak eladhatók. A felhajtás és az árak következőképp alakultak:

Felhajtás: Magyar okor 607 drb, magyar tehén 529 drb, Novendékmarha 34 drb, Szerbiai okor 1614 drb, szerbiai tehén 93 drb, Bivaly 119 drb, Bika 143 drb. Összesen 3180 drb. Eladási árak vágónehárból: Magyar hizott okor legjobb minőségű 68-76 kor.-ig, kivételesen 78 kor.-ig, középminőségű 62-66 kor.-ig, silányabb minőségű 52-60 kor.-ig Magyar paraszmarha, jobb minőségű 56-66 kor.-ig, silányabb minőségű 44-56 kor.-ig Tarka hizott okor, legjobb min. 70-76 kor.-ig, középminőségű 60-68 kor.-ig, silányabb minőségű 48-58 koronájig. Szerb és boszniai okor, legjobb minőségű 62-67 koronájig, kivételesen 70 kor.-ig, silányabb minőségű 42-50 kor.-ig. Bika jobb minőségű 58-68 kor.-ig, silányabb minőségű 46-54 kor.-ig. Bivaly 30-46 kor.-ig. Tarka tehén 44-68 kor.-ig, csontozni való marha 30-40 kor.

Budapesti borjavásár. Felhajtást 319 drb első borju, (kozte 143 rugott), 2 drb lelt borju, 34 drb novendékmarha. Árjegyzések: Elsőrendű első borjúkért 80-92 fillér, kivételesen 94-96 fillér, középminőségű első borjúkért 70-78 fillérig, lelt borjúkért 90 fillér, rugott borjúkért 40-64 fillér, novendékmarhákért 40-56 fillér, (kilogrammonként levonás nélkül). Az irányzat és az árak változatlank maradtak.

Bécsi szarvmarhavásár. A mai vásárra felhoztek 3689 drb borjut, 4551 drb első sertés, 2333 levagott sertés, 1683 levagott juhot, 221 drb bányát. Eladási árak Levagott borju 96-108 fill., elsőrendű 110-120 fillér,

lelegeje 122-128 fill., levagott nehéz sertés 80-108 fill., könnyű sertés 110-116 fill., elsőrendű südős 46-49 fillér, levagott juh 44-80 fillér kilogrammonként, bárány 70-25 korona Járónként.

Sertéskonzumnvasári jelentés. November 10-én. Mai felhajtás 285 darab sertés, lozó napi eladatlank maradvány 176 drb sertés, 28 drb südős, összesen 961 drb. sertés, 28 drb südős. Eladatot 292 db. sertés, 22 drb. südős. Mai maradvány 169 drb sertés, 6 drb südős. A vásár irányzata közepes, árak változatlank. Következő árak jegyzeteltek: Zsírserítés: Öreg I. rendű 350 kgon felül 90-92 fillér II. rendű 280-350 kgon 88-90 fill.-ig, fiatal nehéz 300 kgon felül 92-97 fill.-ig, fiatal közép 220-300 kgon 85-95 fill.-ig, fiatal könnyű 220 kgon 80-90 fill.-ig. Husértés könnyű 140-300 kgon 80 fill.-ig, südős 76-88 fill.-ig. Árak minde levonás nélkül kilogrammonként ósúlyban értendők.

Kőbányai sertéspiac. Magyar elsőrendű: fiatal nehéz páronként 220 kilogrammon felüli sulyban) 119 -111 fillér. fiatal közép (páronként 251-328 kgrig terjedő sulyban, 11-112 fillér. könnyű (páronként 250 kgrig) 109-111 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 200 kgr felüli sulyban) 111-112 fillérig, közép (páronként 240-260 kgr sulyban) 109-110 fill.-ig. könnyű (páronként 240 kilogrammon terjedő sulyban) 107-108 fill.-ig. Sertésszámba 1904. évi november hónap S. napján ovt készlet 33181 drb. 1904. november hónap 9. napján felhajtatot 297 drb. 1904. november hónap 9. napján eszalátott 539 drb. 1904. november hónap 10. napjára maradt készletben 32912 drb. A hizott sertés üzletirányzata: kellemesebb.

Áru- és értéktőzsde.

- November 10. -

A budapesti gabonafőzsde.

Jó kínálat és élénk kereslet mellett készbuzában szilárd volt az irányzat; elkelt 31.000 q. buza 5 fillérel drágább árakon. Rozs állandó irányzatú, zab és árpa változatlan maradt, míg tengeri szintén néhány fillérel emelkedett.

Eladott:

Buza: Tiszavideki: 500 q, 80 1/2 k, 10,45 K, 200 q, 81 k, 10,42 1/2 K, 200 q, 81 k, 10,43 K, 300 q, 80 1/2 k, 10,43 1/2 K, 1,0 q, 80 1/2 k, 10,42 1/2 K, 100 q, 81 k, 10,35 K, 1250 q, 80 1/2 k, 10,42 1/2 K, 300 q, 80 1/2 k, 10,40 K, 300 q, 80 k, 10,40 K, 1000 q, 80 k, 10,37 1/2 K, 1000 q, 80 k, 10,35 K, 1000 q, 80 k, 10,37 1/2 K, 600 q, 80 k, 10,30 K, 600 q, 80 k, 10,37 1/2 K, felső, 1000 q, 80 k, 10,25 K, felső, 200 q, 80 k, 10,22 1/2 K, 200 q, 80 k, 10,22 1/2 K, 400 q, 80 k, 10,30 K, felső, 400 q, 79 1/2 k, 10,40 K, 300 q, 79 1/2 k, 10,35 K, 300 q, 79 1/2 k, 10,25 K, mind három hónapra. Pusztai-Ecegi: 1500 q, 82 k, 10,45 K, mind három hónapra. Makói: 3200 q, 79 1/2 k, 10,35 K, 1800 q, 79 1/2 k, 10,35 K, mind három hónapra. Csongrádi: 3600 q, 79 1/2 k, 10,35 K, mind három hónapra. Biharí: 1000 q, 80 k, 10,22 1/2 K, 500 q, 79 1/2 k, 10,25 K, mind három hónapra. Fejérmegyei: 15,90 q, 77 1/2 k, 10,15 K, mind három hónapra. Pestmegyei: 150 q, 80 k, 10,25 K, 250 q, 80 k, 10,25 K, 150 q, 80 k, 10,27 1/2 K, 200 q, 80 k, 10,27 1/2 K, 10,27 1/2 K, 10,27 1/2 K, 300 q, 80 k, 10,25 K, 200 q, 79 1/2 k, 10,27 K, 200 q, 79 k, 10,25 K, 100 q, 79 k, 10,15 K, 100 q, 79 k, 9,90 K, 1100 q, 77 1/2 k, 10,20 K, 3450 q, 77 k, 10,15 K, mind három hónapra. Kalocsi: 1150 q, 77 1/2 k, 10,20 K, mind három hónapra. Felsőmagyarországi: 600 q, 80k, 10,22 1/2 K, 400 q, 80 k, 10,30 K, felső, mind három hónapra. Szt-Tamási: 1140 75,2 k, 10,15 K, mind három hónapra. Babáti: 3,00 q, 80 k, 10,32 1/2 K, mind három hónapra. Adai: 3600 q, 77 1/2 k, 10,20 K, mind három hóra. T-Becsei: 44,0 q, 78 k, 10,17 1/2 K, mind három hónapra, Kubai: 1400 q, 76 1/2 k, 10,00 K, mind három hónapra. Beeskerei: 4000 q, 77 1/2 k, 10,05 K, 500 77 k, 10,00 K, mind három hónapra, O-Becsei: 2270 q, 77 1/2 k, 10,15 K, mind három hónapra. Bányási: 1900 q, 77 k, 9,90 K, három hónapra, Zámonyi: 490 q, 76 k, 8,70 K, mind három hóra Szávamenti: 6900 q, 74 1/2 k, 9,55 K, mind három hónapra. Szerb: 4600 q, 78 k, 9,80 K, 600 q, 78 1/2 k, 9,87 1/2 K, mind három hónapra. Rozs: 500 q, 7,55 K, 100 q, 7,55 K, 1000 q, q, 7,52 1/2 K, 150 q, 7,50 K, 400 q, 7,50 K szpizletés, parításra, 100 q, 745 K, kev. Árpa: (belgai) 2500 q, 6,70 K 3 hóra, 2500 q, 6,67 1/2 K, kpl. Zab: 300 q, 7,05 K, 100 q, 6,95 K, kpl. Tengeri: 100 q, 7,77 1/2 K, 400 q, 7,70 K, 200 q (lógu) 7,60 K, 300 q, 7,55 K, 400 q, 7,55 K, 300 q, 7,57 1/2 K, 100 q, 7,50 K, kpl. kocsi rakva. (Az árak 80 kilogrammonként és koronáerteibe ritendők.)

A déli tőzsde határidőüzletben változó volt az irányzat. Kötötték: Buza áprilisra 10,17-10,22-10,14 kor. zár. 10,13-10,14 kor. Buza októberre 8,79-8,81-8,76, zárójalkor 8,76-8,76,

Rozs áprilisra 7,90-7,93-7,90.- zárójalkor 7,87-7,88 Tengeri májusra 7,47-7,51-7,47.- zárójalkor 7,47-7,48 Zab áprilisra 7,10-7,12-7,10.- zárójalkor 7,10-7,12-7,12- koronán.

A délutáni határidőüzletben barátságos volt a hangulat.

Kötötték: Buza áprilisra 10,13-10,12-10,15 kor. zár. 10,15-10,16 kor. Buza októberre 8,76-8,78 kor. zár. 8,76-8,77 kor. Rozs áprilisra 7,88-7,89 kor. zár. 7,89-7,90 Rozs októberre 7,48-7,48 kor. zár. Új tengeri 1905 májusra 7,47-7,48 kor. zár. Új tengeri 1905 májusra 7,47-7,48 kor. zár. Tengeri szeptemberre 7,11-7,12-7,10 kor. zár. kor. zár. Buza áprilisra 7,11-7,12-7,10 kor. zár. 7,10-7,11 kor. Zab októberre 7,11-7,12-7,10 kor. zár. kor. zár.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Table with columns for Buza, 50 kg gramm, K.-tól, K.-ig, and various grades like Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányági, Bácskai, Szecsi.

Table for Egyéb gabonafélék, 50 kilogramm, K.-tól, K.-ig, listing items like Rozs, Árpa, Kéles, Zab, Tengeri, Fejérmegyei, Epece.

A budapesti terménýtőzsde.

Különböző termények hivatalos jegyzeteci Készáru

Table listing various goods like Disznószir, Szalonna, Határidőre, Szilva, Szilvacs, Horemag with prices and quantities.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdét a polihka uralta. Még pedig úgy a bel, mint a külpolitika, melyek zavarodottsága miatt nem mert a spekuláció vásárlásokba bocsátkozni. Kezdetben a külföldről jelentett magasabb árfolyamokra nálunk is szilárd volt a tőzsde. A nemzetközi értékek emelkedése élen a magyar hitelrészvény hajadt, melyet Bécs és Berlin is nagy tételekben vásárolt. Később azonban hanyatlás állott be az árfolyamoktra, ami mindvégig kitartott. A zárlat lanyha volt.

A helyi értékek piacán különösen a Salgótarjáni köszénbánya részvények képeztek kereslet tárgyát - a már ismertetett nagy köszénlelet hírére. A magyar cztükör szer részvények is emelkedtek. Váutak és devizák irányzata változatlan. 20 irankos arany 19,07-19,13 kor. 20 márkás arany 23,50-23,58 korona. - Francia bankjegy 95,25-95,55 - korona. Német birodalmi bankjegy 117,60-117,90 - korona.

Az előtőzsde irányzata szilárd volt magasabb külföldi jegyzésekre.

Előjárdult kötekek: Osztrák hitelrészvény 875,50 674,50 kor. Magyar hitelrészvény 755,75-754,50 kor. Osztrák-magyar államvasút részv. 665,50-654,50 kor. Déli vasút - Jelzőbank részv. 519.- 518,25 Lezámitatói bankrészvény - Rima-murányi vasút részv. - 516,50 Közúti vaspálya részv. 573,50-574.- Városi villamos vasút részv. 342.- 339.- Koronajáradék - Erzsébet szanalómor sorsjegy - Magyar kereskedelmi r-t részv. - Salgótarjáni részv. 592-594 Magyar aszfalt 186 koronán.

A déli tőzsde irányzata ellanyhult. Előjárdult kötekek: augusztus végerre: Magyar aranyjárdék - Magyar koronajáradék - Magyar hitelbank részvényét, 79,176-

793.50 Jelzálogbank részv. 519.50—518.50 **Leszámitoló bank részv.** — Rímarurányi vasút részv. 515.75 — Közüti vaspálya részv. — 573.50 Városi vill. vasút 339.50—338.75 **Osztrák hitelrészv.** 674.75—673.25 **Osztrák-magyar államvasút részvény** 654. — 655. — **Déli vasút** — koronán.

A helyi értékek piacán Kereskedelmi bank részvények 2875—2879, Drasche-féle tégelyár 450, Magyar aszfalt részvények 183—185, Salgótarjáni közszéna részvények 590.65—592, Magyar cukoripar részvények 1880 és Adria részvények 472 koronával került forgalomba.

Díjaztatások: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 5—6 korona, 8 napra 13—15 korona, nov. végére 17—19 korona.

Az utóévi iránzata lanyha volt csekély forgalom mellett.

Zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 672.50. — Magyar hitelrészvény 792.75 **Osztrák-magyar államvasút részv.** 654. — **Déli vasút részv.** — Leszámitoló bank részv. 453. — Jelzálogbank részv. — Rímarurányi vasút részv. 515.75 — Közüti vaspálya részv. 673. — Városi villamos vasúti részv. 339. — Erzsébet szanatórium sorsjegyek 8.50—9.50 koronán

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság		Pérez Ár	
a) Magyar államadósság.			
Pérez	Ár	1870. áll. ny. k.	
Arany. med.	118. —	200 K. —	229. —
kor. r.	—	Magy. földle-	—
Koronajárék	—	herud.	98.10
Koronaj. utln.	98.10	Hírsz. szl. jelz.	102. —
kor. r.	—	Idéj. közt.	101. —
Koronaj. 3 1/2%	89. —	Tízlet. utca-	—
Vaskapu-köl.	—	kölés. 200 K.	162. —
b) Osztrák államadósság.			
Koronaj. máj.	99.50	Papírj. feb. —	100. —
— nov.	100. —	aug. —	100.50
		Koronaj.	99.75
c) Egyéb nyilvános kölcsön K.			
Budapest. for.	98.25	Temes-Bécs-	97.50
1897. 4% köl.	97. —	Árszab. 1903	98.50

Bankok.

angol-osztrák bank	283. —	285. —	M. jelz. hitelb.	—	—
clio magyar bank	255. —	260. —	Litvánia nov.	518. —	519. —
magyar hitelb.	125. —	128. —	M. keresk. r. t.	399. —	398. —
Hazai bank	215. —	217. —	M. lezámit. bank	—	—
Hermes m. áll. vattólat. r. t.	260. —	270. —	M. tkp. közp.	1070. —	1100. —
Magyar hitelb.	—	—	Oszt. hitelb.	—	—
Litvánia nov.	—	—	1. sz. nov. rész.	673.25	674.75
kor.	179. —	193.50	Oszt. auguszt.	6. —	16.90
M. egy. és j. b. r.	465. —	—	Pest m. keresk.	2875. —	2880. —
			kedelmi bank	—	—
			Osztrákj. r. t.	—	—

Közelkedési vállalatok részvényei.

Adria* hajzó- vassz. r. t.	471. —	475. —	Bpest-Ujpest- Bákaúj. vill.	183. —	186. —
Lgy. nov. med.	574. —	574. —	Déli vasút.	—	—
Bpesti közp.	350. —	360. —	Lgy. nov. utl.	89.50	90. —
Bpesti vill. va- sút r. t.	329. —	339.50	Bungabóhajzó.	880. —	885. —
Bpesti vill. va- rosi vasút	115. —	120. —	Kassai-órb.	378. —	383. —
Lgy. évi j. r.	—	—	sz. osztrák-magyar államvasút	654.50	659. —
			Lgy. máj. r.	—	—

Vasmű- és gyárgár-részvények.

Élő m. zard.	150. —	166. —	Nicholsen	212. —	222. —
gyárgár	180. —	185. —	Rímarurányi	—	—
Danubius	3120. —	3175. —	Lgy. nov. r.	515.50	516. —
Gáz	—	—	Schlick	365. —	366. —

Takarékpénztárak.

Fővárosi	227. —	229. —	Magy. áll. tkp.	625. —	628. —
Bpesti III. ker.	290. —	292. —	Oszk. közp.	1730. —	1750. —
Bpesti-Érseb.	212. —	220. —	Pesth. hazai	16425. —	16500. —
Bpesti tkp. és örv. zálogk.	426. —	442. —	Lgy. tul. jog.	—	—
Egyes. bpesti	240. —	245. —	Lgy. Interim	8200. —	8250. —

Bankák és tégelyárak.

Fazekas. kész.	256. —	260. —	M. áll. kősz. b.	338. —	341. —
Földm. b. r. t.	580. —	590. —	M. keresk. r.	174. —	176. —
J. r. t. r.	160. —	165. —	Salgótarjáni	591. —	595. —
Szénaip. g. r. t.	590. —	600. —	Ujlaki tégel- m. üzemg. r.	310. —	314. —
Magy. a. f. t.	124. —	125. —			

Különféle vállalatok részvényei.

Áll. v. g. k. t.	620. —	640. —	„Hungaria” mű- trágya	280. —	285. —
Bpesti áll. vill.	225. —	230. —	Nádasdyi polg.	—	—
Béteudatér. á.	325. —	335. —	serház	315. —	318. —
Építvány-gyár.	870. —	—	M. cukoripar	1875. —	1885. —
Építvány-gyár.	2725. —	2825. —	M. villamosg.	298. —	299. —
Értékt. r. t.	475. —	485. —	Nemetk. vil-	—	—
Építvány-gyár	210. —	230. —	lamosg.	590. —	595. —
Építvány-gyár	2900. —	2900. —	Nemetk. vag-	500. —	520. —
Gépj. m. t. r.	975. —	1000. —	g. k. t.	—	—
gyárgár	—	—	Roy-féle	—	—

Sorsjegyek.

Budai. k.	19.50	21.50	Oszk. v. r. k.	42. —	41. —
B. v. r.	30.00	32.00	Lgy. é. felülb.	45.25	45.25
B. v. r.	580. —	540. —	Oszk. v. r. k.	77. —	82. —
Lgy. é. felülb.	9.25	10.75	Oszk. hitel.	482. —	492. —
Lgy. é. felülb.	9.15	10.75	Pálffy	160. —	170. —
M. v. r. k.	29. —	29. —			
Lgy. é. felülb.	28.10	30.10			

Pénzmekek.

N. vagy oszt.	11.55	11.48	Német bir. b.	117.60	117.90
arany v. r.	—	—	Jegy (100 M.)	95.25	95.25
M. vagy os t.	11.27	11.33	Francia bíjgy	95.25	95.25
arany k.	19.07	19.18	Római bíjgy	93.10	93.10
50 mark. arany	23.50	23.50	Szerb bíjgy	95.75	95.75
20 mark. arany	—	—	Rubel	233. —	234. —

Biztosító-társaságok.

Bécsi biztosít.	425. —	435. —	M. ág. és vizs.	349. —	352. —
Bécsi élet- és biztosít.	770. —	800. —	Német. baleset	240. —	250. —
Élő magy. áll.	830. —	860. —	Pannónia vízbiz.	200. —	210. —
Fővárosi	242. —	244. —			

Malmok.

Concordia	175. —	185. —	Henger	800. —	880. —
Élő Budapesti	1200. —	1210. —	Moln. és sülők	375. —	385. —
Frischhof	420. —	435. —	Victoria	495. —	475. —
Lujza	220. —	230. —			

A bécsi gabonatözsde.

Magasabb külföldi jelszámokra barátságos volt az irányzat, de árfolyamváltozás nélkül.

A bécsi értéktözsde.

Az értéktözsde kedvező irányzattal indult, különösen arra a hírre, hogy a német eszár és a ezátra találkozó fel Munkók hitel, az Unicbank, az Államvasút, az Alpine részvények és a török sorsjegy emelkedett, Keresked. még a galicziai Kárpát- és fegyvergyári részvényeket.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 674.50—675.75 kor. Magyar hitelrészv. 794. — 794.0 kor. Anglobank 294. — korona. Alpisi bányarészvény — kor. Osztrák-magyar államvasút részv. 654.75—655.25 kor. Rímarurányi vasút részv. 514.50—517. — kor. Májusi járadék 100. — kor. Magyar aranyj. 118.85 kor. Magyar koronaj. 98.10 kor. Osztrák koronaj. 100. — kor. Dohány részv. — kor. Török sorsjegy 133.50—133.75 korona.

A déli tözsde lanyhán egyes értékek őr-folyamai nagyobb fizetési-képességi hírekre, Galicziai Kárpát-részvény 1134-ig, Prágai vasút 2345 és Cseh banya 1410 koronáig emelkedett.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 673. — kor. Magyar hitelrészvény — 793.50 kor. Unionbank 541. — kor. Anglobank részv. 284. — kor. Osztrák magyar államvasút részv. 654.25 — Déli vasút részv. 88.75 kor. Magyar koronaj. 98.05 kor. Alpisi bányarészvény 486.25 — kor. Rímarurányi vasút részv. 516.50 — kor. Török sorsjegy 132.75 — kor. Májusi járadék 100. — kor. Osztrák koronaj. 100. — korona

A déli tözsde zárata szilárd, mert az említett fizetési-képességek hamis hírek bizonyult. Az angol bank nem emelte a kamatját. A magánkamatláb 3 3/8 százalék.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 673.50 — korona. Magyar hitelrészvény 793.50 — korona. Anglobank 284. — kor. Alpisi bányarészvény 486.50 — kor. Osztrák-magyar államvasút részvény 654.50 — kor. Déli vasút részvény 88.50 — korona. Rímarurányi vasút részvény 516. — korona. Májusi járadék 100. — korona. Magyar aranyj. 118.85 korona. Magyar koronaj. 98.05 — kor. Osztrák koronaj. 100. — kor. Dohány részv. — kor. Török sorsjegy 132.75 korona.

Kivonat a hivatalos lapból.

Budapest, november 10.

Kinevezések. Az első foudvarmester, a foudvar mester, kir. építészeti felügyelősek állományában lo-
vaz Károlyban Manó, Heinrich S. helyén és Kossak Károly helyén építészegedeket utvári építész-mérnökök: — a m. kir. pénzügyminiszter Baranya vármegye területén a pécsi járása Mezősas Eick pénzügyi szám-
bírszlet a járási számviteli teendőket való megbízás-
sal, pénzügyi számla-őrre végleges minőségben. Boros-
Domokos kir. adótitkár a vármegyeosztály, Gósschik
Frigyés főm. ideiglenes minőségben segédj. a m. kir.
pénzügyi számgazdákhoz a főm. Paul Jakab ves-
viz. bányagazdákhoz a zalnai m. kir. főokmánybírszlet
mellett rendelt számv. egységhez pénzügyi számszítási
ideiglenes minőségben: — a vallás- és közoktatásügyi m.
kir. miniszter Pap Ámuel okleveles tanítót a veres-
laki, Burgmann Bezsó okleveles tanítót a batfai elemi
iskola elemi népközlőhelyi tanítóját: — a m. kir.
igazságügyminiszter Nászáy Vilmos budapesti kir. ke-
reskedelmi és váltóüzemvezető, híj. Kócs Émil budapesti
kir. büntető törvényszék, Szabó József Budapest, VI.
kerületi és Reich Péter Komád Budapest, kir. büntető
járásbírósi joggyakorlókat dr. Vassz-féle alapítványi
joggyakorlókat: — a gyári kir. illetéktábla elnöke
Bures Lipót gyári lakos ügyvédjelöltet a gyári: — a
kolozsvári kir. illetéktábla elnöke dr. Gramppere Jeno
ügyvédjelöltet a kolozsvári kir. illetéktábla kerületi
elöltnak joggyakorlókat: — a kecskésvári m. kir. pénzü-
gyegyszakos Herezeg Ernő szegedvári lakost a szegedvári
m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségben díjaztat
adóhivatali gyakorlókat: — a yukovári kir. pénzügy-
magaslóság Gik Rudolf végzetl gronizsát a yukovári
kir. adóhivatalhoz díjaztat adóhivatali gyakorlókat ki-
tevezte.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi m.
kir. miniszter Nagy Paula szegedvári feltérlelti és Or-
bán Béla szegedvári koronyvári állami elemi iskolai tanít-
ót, illetve tanítónőt kölcsönösen, Mezősas János hóir
mezővásárhelyi állami elemi iskolai tanítót a kasszai,
Fülöp Maria vespasitaki állami elemi iskolai tanítónőt a
magyosújvári, Váradt Mihályker nagyenyedi áll. elemi
iskolai tanítót a vespasitaki, Mathé Albert ábruhányai
állami elemi iskolai tanítót a balázsfalvi állami elemi
iskolához jelen minőségben áthelyezte.

Pályázatok. A székelyi kir. bányabírszlet
két gépközlő és egy bányafelügyelő állásra november
30-ig, — a décsi pénzügyegységhez mellé rendel-
és minőségben számírtó állásra 14 nap alatt, — a
deési pénzügyegységhez foglaltatott állásra 14 nap
alatt, — a szinervári kir. járásbírósnál segédjelöl-
könyvetelő állásra két hét alatt, — a főm. adóhivatal-
nál segédj. gy. gyakorló állásra 14 nap alatt, — a
zolyomi járásbírósnál aljegyző állásra 2 hét alatt, — a
eszterjai adóhivatalnál adótitkár állásra 14 nap alatt.

— a németújvári járásbírósnál urak állásra 4 hét
alatt adandók be a kérvények.

Napirend, 1904. november 11.

Napló: Péntek, november 11. — Róm. katli.
Márton, Prot. Márton, Görög-ország: (ok-
tóber 29.) Ábrahám. — Zsidó: Kislek 3. — Nap
kel: 6 óra 44 p., nyugszik 4 óra 12 p. Hold kel: 10
óra 21 p. délelőtt, nyugszik 7 óra 45 p. este. — A
kereskedelmi miniszter fogad fél 5-kor. — A fővá-
rosi pénzügyi és gazdasági bizottságnak ülése 10
órákor. — A fővárosi útleve 11 órákor. — A kény-
veléselőz mentelmi bizottságnak ülése fél 10 óra-
kor. — A képviselőház közoktatásügyi bizottsá-
gnak ülése 5 órákor a II. számú teremben. — A Pá-
zmány egyesület előadóművészei ülése fél 5 órákor
Alóháru-utca 11. száma alatt. — A Lovasfély
Zsuzsanna egyesület előléle a református főgimnáz-
ium dísztermében. — Burmeister Willy hegedűmű-
vész hangversenye a Vigadóban fél 8 órákor. —
Szabad Engelen. Ferdinánd Géza dr. előadása „A
magyar alkotmány történetéről a tud. egyetem
kupaletérnében fél 7 órákor. — Ellenőrzési szemle
a közös hadseregűl a 76. 77. 78. 79. 80. 81. és
82-ik gyalogezredhez tartozókkal, illetőleg a ruhá-
raktárak, bosnyák ezredek legénységével. — Nem-
zeti Szalon. Strobtanz kiállítás nyitva egész nap.
Belépj. 1 korona. — Könyves Kálmán művészeti
szalon ősi írtatla nyitva díjtalanul Nagymező-ut-
ca 37. — Neogrady Antal Léonárd kiállítás a
Fereneciek-terűl levő királyi bérletűben. Nyitva
egész nap 40 fillér díj mellett. — Nemzeti
Múzeum: Hétfőn és esütőkor: Természeti-
rajzi tár. Kedden és pénteken: Régész.
tár. Szerdén és szombaton: képtár. Szerdán
és szombaton április hónap 1-től november 1-ig:
Néprajziak tára. (IX. Csillag-utca 3.) Vasárnap
delelőtt 9—12 óráig a fenti gyűjteménytárak. Nap-
onként: hététköznapokon, július és augusztus kivéte-
lével Széchenyi országos könyvtár olvasóterme reg-
gel 9 órától délután 4 óráig, szombaton reggel 9 órá-
tól délután 1 óráig van nyitva. Naponként: hététköz-
napokon reggel 9 órától délután 1 óráig és vasár-
napokon reggel 10 órától 12 óráig szakemberek részé-
re a névnyitani osztály (V., Széchenyi-utca 1. sz.).
A zárt osztályok hététköznapokon reggel 10—1 óráig,
személyenként és osztályonként 1 korona belépj. díj
mellett megtekinthetők. Belépj. díj a portánál.
— Györgyos képtár és grafikai kiállítás az Akadé-
miában nyitva 9—1 óráig. — Inarászóhelyi múzeum
nyitva 9—1 óráig. — Kereskedelmi múzeum az ipar-
csarnokban 9—2 óráig. — Az Akadémia Goethe-
szobája nyitva 9—12 óráig. — Múzeumi könyvtár
nyitva 9—4 óráig. — Akadémiai könyvtár nyitva
3—7 óráig. — Egeleini könyvtár nyitva 9—12-ig és
3—8 óráig.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.
— November 11. —

Állomások	Közép- ár.	Ma reggel 7 h		Előző 24 óráig	
		Max.	Min.	Max.	Hőmérséklet ár.
Alma-Szlatina	53.4	4.6	N	3	11
Bécs	56.3	6.6	N	4	10
Budapest	52.3	7.6	SE	4	6
Ó-Gyula	50.6	8.0	SW	4	7
Bonyod	50.7	8.8	W	4	11
Zágráb	54.6	6.0	SW	4	12
Fünne	57.9	11.0	—	4	14
Lécs	54.0	9.2	W	4	6
Debreczen	52.0	6.0	SW	6	ny
Szolnok	54.0	6.4	W	4	ny
Temesvár	51.5	5.1	S	4	12
Kolozsvár	56.3	4.6	—	4	ny
Vajda-Bonyád	56.7	2.5	NW	—	ny
Vaszyzenben	56.7	6.8	SE	—	ny
Bécs	58.2	1.8	SW	8	11
Prága	48.5	7.1	W	4	9
Krakó	43.1	9.6	SW	6	11
Tarnopolc	46.1	6.5	NW	4	7
Bregenz	50.4	12.0	W	4	12
Szaburg	52.6	10.0	SW	4	11
Klagenfurt	57.8	11.1	W	1	ny

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1904. november 11-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Cyrano de Bergerac

Dráma 3 lev. Irtaz: Koltán Ed. Fördöttaz: Arányi Lmi.

Személyek:
Cyrano Fónes
De Nieuville Beregi
Gnibe azif Ivánti
Le Bras Miháfi
Carbone Szervay
Ligúzet Nályai
Valvert Dzsó
Colyi Gál
Páncsalló Pálly
Raznebau Rózsahegy
Montigny Horváth J.
Bellerosa Molnár
Jodellet Gyenes
12-ik marquis Lohár
2-ik marquis Faludi
Egy gárdista Körömezt
Egy kadét Hatvani
Pozsán L. Lukács H.
Lizs V. Varró M.

Kedzete 7 órák.
Heti műsor:
Szombaton: F. R. T.
Vasárnap d. n. Vajunk el.
Este: Egyenlőség

M. KKL. OPERAHÁZ.

Arányi Doros vendéjelenései:

Don Juan.

Opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzelte Mozart A. Szövegét írta De Ponte. Ford. Szardoshegyi J.

Személyek:
Don Giovanni Ney L.
Donna Anna Vasquez
Don Ottavio Arányi
Don Juan Pász
Donna Elvira Kászár M.
Leporello Kónat
Masetto Balocki
Zerlina Szeyer

Kedzete 7 órák.
Heti műsor:
Szombaton: A walkír.
Vasárnap: A denavér.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

Heti műsor:
Szombaton: Alföz ur.

NEPSZÍNHÁZ.

A löcséi fehérraszony.

Híres történelmi szöveg 7 kap. Jenő Mór sorsjegyét írta: Farkó Jenő. Zenéjét szerzelte: totin: Barna Izab.

Személyek:
Andrássy Istv. Sarmal
Andrássy M. Lohár
Zsófia Balázs
Pálffy János Beszenyői
Léleknőzök Kápolai
Husz apa Bivari
Korponai Fűzsi
Korponai Székely
Gábor Dausó
Fabricska Szabo
Kovácska Székely
Anasztázia Kiss
Vendasszony Pász
Koröcske Kónat
Pozsán Rózsahegy
De Horváth Horváth

Kedzete 7 órák.
Heti műsor:
Egész héten: Löcséi fehér asszony
Vasárnap d. n. Házközi katoná.

VIGSZÍNHÁZ.

Diák élet.

(Alt-Heidelberg)

Színmű 5 felvonásban. Irtaz: Meyer-Förster Vilmos. Ford: Márton Miksa. A dialógusokat írta: Helál József

Személyek:
Károly Hon. Taosy
Haugh Raabcsa
Dr. Passarge Kuzsibrak
Dr. Metzling Bardi
Dr. Brettenberg Gyarmati
Dr. Jüttner Góth
Lutz Hegedűs
Gr. Aslerberg György
Blis Károly Fenyvesi
Engelbrucht Győző
Kellsmann Szörényi
Wed-ll Topolcsai
Methold Lóráy
Rüder Vendrey
Büderne Rónaszókné
Dérleins Niko
Kaltz Harmat

Kedzete 7, órák.
Heti műsor:
Egész héten: Diákok.
Vasárnap d. n. Véra egyedül.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Fecskefészek.

Operett 2 felvonásban egy előzettkkel Irtaz: Oldenau. Ford: Méri Adófi. Zenéjét szerzelte: Henry Heisley.

Személyek:
Erlacet Halmosy
Bálgott B. Szabó
Jean Siki
Plantavoine Gróf
Lagripoe Iványi
Fancrace Helál
Blanchard Andráj
Pomponette Kónat
Fonókné Szikláiné
Corinde Balta
Cecile Rácz
Margot csengőgyörgyi

Kedzete 7, órák.
Heti műsor:
Egész héten: Fecskefészek.
Vasárnap d. n. Az italcsinál.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A törvénytelen apa.

Enekes szöveg 3 felvonásban Irtaz: Grenet Dancour és Maurice Vancare. Megyaz szöveg alkalmata: Méri Adófi.

Személyek:
Szató Nimeth
Teréz P. Tarsóki
Erősi B. Szabó
Jozsa Vágo
Káza Ede
Brunner Kornedy
Brusnerné Alaj
Ella Fedák S

Kedzete 7, órák.
Heti műsor:
Szombaton: La Tecca.
Vasárnap: d. n. A törvénytelen apa. Este: A barokk hűg.

URANIA SZÍNHÁZ.

A párisi asszony.

Kedzete 7, órák.

FŐVÁROSI ORFEUM

VII., Nagymező-utca 17.

WALDMANN IMRE igazgató.

Ma

NAKIRI

nagy japán kiállításra operette 3 képbén, LINGKE PAL-TOI

Nagy ballet

HOLCZER J.-tól. Továbbá

12 nagyszerű új attrakció.

A fellátarban reggeli 5 óráig VORÓS ELEK szövegzenekara hangverseny.

IMPERIAL-MULATÓ

SCHWARTZ M. igazgató. AALBACH I. főrendező.

MA ES NINDENNAP

Csak rövid ideig! Csak rövid ideig!

10 és fél órák

„Aus einer Kleiner Garnizon“

Irtaz: ARMIN JÖZSEF

AALBACH

nural a löszerephen.

3 órák. Ezt megelőzi 3 órák.

LOLOTTE

Irtaz: EGY LOVAS.

AALBACH-DUETT.

ELŐKESZÜLETBEN:

„IN DER GROSSEN GARNIZON“

az „Aus einer Kleiner Garnizon“ folytatása.

Kedzete 8 órák.

Helyrak: Pályahűs 2 kor., I. hely I. kor. 20 fl., II. hely 80 flér.

NYERHETŐ

Ami felsorolt 8 dró eredeti sorsjegy 36 havi 6 koronás részletekben kapható meg. Egy részletnek vagyis 6 koronának postai utalványul használni való beiktatása után a szonai megküldöm a sorsjegyek sorozatát és szonai tartalmazó részletkeket szonai jéteggel, mely szonai az összes nyromeneket a vevő illetik.

A buzás eredményról mindenkor értesítünk kúdké. A teljes beiktatás beiktatás után 8 sorsjegy a vevő korlátlan birtokába megy át, sőt szonai még körübelül 35-65 évig jézik, mely 105 alatt minden sorsjegy nyer.

13 huzás évenként!
Legközelebbi huzás: **JOSZIV** novemb. 15.
400.000 BEIFELD BANKHÁZ Budapest, Károly-körút 1. sz. Alapít. 1874.

ERZSEBET december 1.
400.000 K. nyerhető évenként szonai dr. szonai sorsjegyeket:
3 drb Erzsébet szonai sorsjegy.
2 „ József sorsjegy.
1 „ Euzilla sorsjegy.
1 „ Magyar vör.-ker.-sorsjegy.
1 „ Olasz vör.-ker.-sorsjegy.

KORONA

HOGY HIVJÁK?

Minden ember életében voltak és vannak pillanatok, amikor szerencsét, boldogságot megállapíthatna! Talán a neve mellett osztálysorsjegy szám egy nagyobb szerencsével leírva mar a legzörsőbb huzásokon. Tegyen szerencsésíretet az itt kösített névsorban lévő n-ve mellett számmal, mely csakis

Kiss Károly és Társa

bankházában Budapest, Erzsébet-körút 19. kapható.

KISS szerencseje NAGY!

Ábel	108072	Janka	108094
Ádám	109468	Jenő	4957
Adél	108753	Jolán	63487
Adolf	109472	József	87008
Adorján	48342	Julia	108914
Agnes	108828	Kálmán	108797
Agnes	108758	Károly	108998
Aladár	109451	Katalin	108780
Alajos	9420	Kázmér	109460
Albert	104455	Kélemen	108981
Alfréd	108063	Klára	106098
Almos	108770	Klotild	90731
Amália	90781	Kornél	4057
András	108391	Kristóf	102354
Anna	73917	Lajos	84908
Antal	108087	László	48863
Antónia	108789	Laura	108057
Aranka	54493	László	64822
Armin	73310	Léhel	109084
Arpád	9659	Lenke	109490
Artúr	108787	Leó	91940
Balint	108089	Lipót	730
Bela	106957	Lőrinc	108452
Benedek	108876	Lujza	68490
Bernát	501	Magdolna	12617
Berta	9023	Maly n	109468
Bertalan	9026	Martoni	108978
Blanka	108054	Margit	108780
Borbéla	94961	Mária	8256
Boriska	108066	Marta	90650
Ce Illa	108080	Marton	108082
Czákó	108453	Metild	108702
Daniel	108788	Mátyás	90875
David	108078	Melanie	103045
Dénes	58144	Mici	108990
Demó	4807	Miklós	4918
Döms	108061	Nikla	109462
Ede	108787	Mor	108088
Elek	629	Nándor	108410
Elemér	629	Nelli	107242
Evika	52918	Norbert	78922
Emil	9026	Olga	90662
Emília	6108	Orbán	108985
Endre	60390	Oszkár	90627
Ernő	54488	Ottó	92976
Ervin	60687	Ódina	9140
Erxébet	6196	Pal	108096
Ester	9464	Paula	26168
Fca	107796	Péter	109454
Fida	50725	Prokás	108759
Fabian	109096	Frangiska	90668
Ferdinand	108800	Rogina	739
Ferenc	108090	Rendő	4960
Franziska	108798	Róbert	109464
Frida	6463	Rozália	62618
Frigyes	20124	Rudolf	108781
Fülöp	107240	Sámuel	108088
Gábor	6469	Sándor	94247
Gáspár	68743	Sári	88132
Gezely	108067	Sarolta	8367
Geza	54789	Szabolcs	10899
Gizella	89960	Szabolcs	9080
Gusztáv	3207	Szerecs	68748
György	108080	Szidónia	7910
G-öz	58515	Simon	108928
Gyula	4908	Tamás	3895
Hedvig	109459	Tibor	10946
Helen	10845	Teddy	98660
Henrik	109174	Teréz	86709
Hermann	102200	Tibor	108980
Hermína	108085	Tivámér	39411
Hugó	18119	Tivadár	91946
Huglyka	108792	Valentia	9080
Ida	108062	Valéria	108093
Ignác	108080	Vendel	108796
Illa	109453	Vidor	90675
Iliás	108788	Viktor	108945
Illona	108078	Vilmos	108085
Imre	58144	Vilmos	4918
Iren	102078	Vince	108063
István	4857	Zoltán	78246
Ivan	108061	Zsoni	108410
Izor	109747	Zsigmond	108410
Izabella	52618	Zsófia	107242
Jakab	90669	Zsuzsanna	78902
János	90669		

KISS szerencseje NAGY!

Huzás már november 24. és 25-én lesz.

Minden második sorsjegy nyer!

Az I. oszt. sorsjegyek árai:
1/2 kor. 1.50 | 1/2 kor. 6.-
1/4 kor. 3.- | 1/4 kor. 12.-

Kiss Károly és Társa

a nagy kir. osztály-sorsjegyek keltarásztól helye Budapest, Erzsébet-körút 19.

Ajánl
az I. osztály
november 24 és 25-én megtartandó huzásához
Budapest, Kossuth Lajos-utca 11.
egész fél negyed nyolczad sorsjegyeket
12.- 6.- 3.- 1.50
koronáért.
GAE DICKE A.

